

DECYZJA KOMISJI**z dnia 3 lipca 2014 r.****w sprawie pomocy państwa SA.33927 (12/C) (ex 11/NN)****wdrożonej przez Belgię — Program gwarancji chroniący udziały indywidualnych członków spółdzielni finansowych***(notyfikowana jako dokument nr C(2014) 1021)***(Jedynie teksty w języku niderlandzkim i francuskim są autentyczne)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2014/686/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi powyżej przepisami⁽¹⁾ i uwzględniając otrzymane uwagi,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) Pismem z dnia 7 listopada 2011 r. władze belgijskie zgłosiły Komisji utworzenie programu gwarancji („program gwarancji spółdzielczych” lub „środek”) zabezpieczającego udziały indywidualnych członków w zatwierdzonych spółdzielniach, które są objęte nadzorem ostrożnościowym belgijskiego banku centralnego Banque nationale de Belgique („BNB”) lub które zainwestowały co najmniej połowę swoich aktywów w instytucję podlegającą takiemu nadzorowi („spółdzielnie finansowe”).
- (2) Pismem z dnia 6 grudnia 2011 r. Komisja poinformowała Belgię, że środek ten może stanowić pomoc państwa niezgodną z prawem⁽²⁾ i wezwała Belgię do powstrzymania się od dalszych działań mających na celu wykonanie tego środka. Komisja zwróciła się do władz belgijskich o przedstawienie uwag na temat wstępnych ustaleń i otrzymała te uwagi w piśmie z dnia 22 grudnia 2011 r.
- (3) Decyzją z dnia 3 kwietnia 2012 r. („decyzja o wszczęciu postępowania”) Komisja powiadomiła Belgię o wszczęciu postępowania określonego w art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („Traktat”) w odniesieniu do tego środka i zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999⁽³⁾ nakazała Belgii zawieszenie środka do czasu podjęcia przez Komisję decyzji o jego zgodności z rynkiem wewnętrznym. Komisja wezwała Belgię do natychmiastowego zaprzestania wszelkich działań związanych z dalszym wdrażaniem programu gwarancji spółdzielczych oraz do powstrzymania się od dokonywania jakichkolwiek płatności w ramach tego środka. Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania — w której Komisja zwróciła się również do zainteresowanych stron o przedstawienie uwag na temat środka — została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*⁽⁴⁾.
- (4) W pismach z dnia 24 kwietnia 2012 r. i 31 maja 2012 r. władze belgijskie wniosły o dodatkowy czas na odniesienie się do decyzji o wszczęciu postępowania, wobec czego Komisja nie wyraziła sprzeciwu. W piśmie z dnia 18 czerwca 2012 r. władze belgijskie przedstawiły swoje uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, załączając do niego między innymi pismo od prezesa BNB do belgijskiego ministra finansów z dnia 7 października 2011 r.

⁽¹⁾ Dz.U. C 213 z 19.7.2012, s. 64.⁽²⁾ Belgijska Rada Stanu również zwróciła uwagę, że środek może stanowić pomoc państwa. Zob. Avis du Conseil d'Etat N° 46.131/2 z dnia 4 marca 2009 r.⁽³⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1).⁽⁴⁾ Zob. przypis 1.

- (5) W dniu 17 sierpnia 2012 r. Grupa Arco („ARCO”⁽⁵⁾) również przekazała swoje uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania. W dniu 29 sierpnia 2012 r. Komisja przekazała to pismo władzom belgijskim, umożliwiając tym samym temu państwu członkowskiemu odniesienie się do uwag ARCO. Jednak dnia 16 października 2012 r. władze belgijskie stwierdziły, że nie skorzystają z tej możliwości.
- (6) Na pytania uzupełniające Komisji dotyczące środka, w szczególności z dnia 17 września 2012 r. i 24 lipca 2013 r., władze belgijskie udzieliły odpowiedzi odpowiednio w dniu 5 grudnia 2012 r. i 20 września 2013 r.

2. KONTEKST FAKTYCZNY

2.1. Geneza zgłoszonego środka

- (7) Utworzenie programu gwarancji spółdzielczych było związane ze środkami ratowania przedsiębiorstw w innej sprawie dotyczącej pomocy państwa.
- (8) Dnia 30 września 2008 r. Dexia ogłosiła podwyższenie kapitału o 6,4 mld EUR subskrybowanego przez jej istniejących udziałowców (z których jednym była ARCO) oraz przez władze Belgii, Francji i Luksemburga. Przed specjalną komisją belgijskiego parlamentu badającą okoliczności podziału Dexii (zwaną dalej „komisją ds. Dexii”) belgijski minister finansów, sprawujący urząd w czasie, gdy pomoc państwa została udzielona Dexii w 2008 r., wyjaśnił, że w odpowiedzi na wnioski o interwencję na rzecz ARCO, już we wrześniu/październiku 2008 r. podjęto polityczną decyzję o wprowadzeniu programu gwarancji spółdzielczych. Wyjaśnił, że w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie Dexii rząd musiał w tym samym czasie podjąć decyzję dotyczącą ARCO i Ethias⁽⁶⁾. Ponadto z oświadczeń obecnego belgijskiego ministra finansów wynika jasno, że zobowiązanie podjęte w 2008 r. miało zagwarantować zgodę grupy ARCO na uczestniczenie w ratowaniu Dexii⁽⁷⁾.

(i) Komunikaty prasowe

- (9) W dniu 10 października 2008 r. rząd belgijski ogłosił w formie komunikatu prasowego wydanego przez służby ministerstwa finansów, że podjął decyzję o:
- podwyższeniu kwoty gwarancji istniejącego systemu gwarancji depozytów dla instytucji kredytowych z 20 000 EUR do 100 000 EUR,

⁽⁵⁾ Grupa ARCO zostanie opisana bardziej szczegółowo w motywach 38–44.

⁽⁶⁾ Zob. (http://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/comm/dexia/N031_2012125reynders.pdf) — Stenogramy komisji ds. Dexii — przesłuchanie z dnia 25 stycznia 2012 r. z ministrem Reynderssem, s. 7 i 32. Zapisy tych stenogramów są następujące: „[...] w 2008 r. członkowie rządu wystąpili w Radzie Ministrów (Conseil restreint) z wnioskiem, by Państwo podjęło interwencję w sprawie Ethias i ARCO. W świetle kryzysowej sytuacji, w jakiej się znajdowano, rząd zobowiązał się w dniach 10 października 2008 r. i 21 stycznia 2009 r. do ochrony kapitału wniesionego przez indywidualnych udziałowców spółdzielni [...] w drodze decyzji politycznej, w którymś momencie zrozumiałem zatem, że ani ja, ani też ówczesny premier nie możemy zawrzeć porozumienia z naszymi kolegami [pro memoria: Francja i Luksemburg były pozostałymi państwami członkowskimi zaangażowanymi w sprawę Dexii] i z zarządkiem Dexii, jeśli w tym samym czasie nie zostaną podjęte decyzje w sprawie Ethias i ARCO. [...] Podjęliśmy zatem to zobowiązanie na rzecz udziałowców spółdzielni [...] Dlaczego w trzech etapach i po tak długim czasie? Ponieważ najpierw trzeba było zawrzeć to porozumienie polityczne na piśmie” [... in 2008, des membres du gouvernement sont intervenus en Conseil restreint afin de demander à l'Etat d'intervenir pour Ethias et pour ARCO. Compte tenu de la situation de crise dans laquelle on était, le gouvernement s'est engagé le 10 octobre 2008 et le 21 janvier 2009 à protéger la part de capital des coopérateurs personnes physiques dans des sociétés coopératives [...] Dans une décision politique, j'ai donc bien compris à un moment donné que je ne pourrais pas — et le premier ministre aussi à l'époque — boucler l'accord avec nos collègues [pour mémoire: la France et le Luxembourg étaient les autres États membres concernés dans le dossier Dexia] et avec la direction de Dexia — si en même temps, il n'y avait pas des décisions prises sur Ethias et sur ARCO. [...] Donc, pour les coopérateurs des coopératives, nous avons pris cet engagement .... Alors pourquoi en trois étapes et pourquoi avec pas mal de temps? Parce qu'il a d'abord fallu faire en sorte que cet accord politique puisse se traduire dans un texte].

⁽⁷⁾ W artykule opublikowanym w czasopiśmie Trends z dnia 15 maja 2014 r. (s. 20) i dostępnym również na jego stronie internetowej cytowana jest następująca wypowiedź ministra sprawującego wtedy urząd: „Pod koniec września 2008 r. podczas pierwszego kryzysu Dexii zwróciliśmy się do Holding Communal, ARCO i Ethias, aby uczestniczyły w podwyższeniu kapitału, na co nie posiadały środków. Osoby stojące za ARCO i Ethias potrzebowały gwarancji, w przeciwnym razie wycofałyby swoje oszczędności. To doprowadziłoby do bankructwa ARCO. Gwarancja musi być postrzegana w kontekście ówczesnej sytuacji: ARCO, Ethias i Holding Communal były zobowiązane uczestniczyć w podwyższeniu kapitału Dexii, ponieważ nie było innego rozwiązania. To był rok 2008 [...]. Rząd federalny — z pięcioma partiami politycznymi — udzielił wtedy gwarancji rządowej. Posiadacze oszczędności w ARCO nie wycofali zatem swoich pieniędzy, myśląc »Musimy dalej zapewniać wsparcie, a jeśli coś pójdzie nie tak, jest siatka bezpieczeństwa« (Eind september 2008, bij de eerste Dexia-crisis, werd aan de Gemeentelijke Holding, Arco en Ethias gevraagd om deel te nemen aan een kapitaalverhoging waarvoor ze het geld niet hadden. De achterban van onder andere Arco en Ethias had waarborgen nodig, anders zouden ze hun spaargeld weghalen. Dat had het faillissement van Arco betekend. Die waarborg heeft dus veel te maken met de context van dat moment. Arco, Ethias en de Gemeentelijke Holding waren verplicht om mee te gaan in de kapitaalverhoging van Dexia, omdat er geen andere oplossing was. Dat was 2008. [...] Op dat moment kende de federale wetgever — met vijf partijen — een overheidswaarborg toe. Het resultaat was dat de Arcospaarders hun geld lieten staan. Ze dachten: we moeten blijven steunen, en als het misloopt is er een vangnet”).

— utworzeniu podobnego programu dla innych produktów finansowych (w szczególności ubezpieczeń na życie „klasy 21”⁽⁸⁾ i udziałów w spółdzielniach finansowych)⁽⁹⁾.

- (10) Dnia 21 stycznia 2009 r. premier i minister finansów potwierdzili we wspólnym komunikacie prasowym zobowiązanie powzięte przez poprzedni rząd⁽¹⁰⁾ dotyczące wprowadzenia programu gwarancji spółdzielczych⁽¹¹⁾. Tego samego dnia grupa ARCO opublikowała ten komunikat prasowy rządu belgijskiego na swojej stronie internetowej. Natomiast inne spółdzielnie finansowe zdystansowały się od analogii pomiędzy depozytami i udziałami w spółdzielniach finansowych, która stanowi podstawę programu gwarancji spółdzielczych⁽¹²⁾.

(ii) *Proces legislacyjny*

- (11) W dniu 15 października 2008 r. belgijski parlament uchwalił ustawę⁽¹³⁾ umożliwiającą rządowi belgijskiemu podejmowanie środków mających na celu zachowanie stabilności finansowej. W dniu 14 listopada 2008 r.⁽¹⁴⁾ opublikowany został dekret królewski podwyższający pułap kwoty zabezpieczanej w ramach systemu gwarancji depozytów dla instytucji kredytowych do 100 000 EUR, który wprowadził również podobny program gwarancji dla produktów ubezpieczenia na życie „klasy 21”. W dniu 29 października 2008 r. Rada Stabilności Finansowej wydała uprzednio pozytywną opinię na temat projektu tego dekretu królewskiego⁽¹⁵⁾.
- (12) W dniu 14 kwietnia 2009 r.⁽¹⁶⁾ Belgia znowelizowała ustawę z dnia 15 października 2008 r., zezwalając rządowi na wprowadzenie w drodze dekretu królewskiego systemu gwarantującego wpłacony kapitał indywidualnych udziałowców w spółdzielniach finansowych. Dekretem królewskim z dnia 10 października 2011 r.⁽¹⁷⁾ władze belgijskie zmieniły dekret królewski z dnia 14 listopada 2008 r. Dekret królewski z dnia 10 października 2011 r. zawiera dalsze szczegóły techniczne dotyczące programu gwarancji spółdzielczych.
- (13) W dniu 7 października 2011 r. prezes BNB wystosował pismo do ówczesnego ministra finansów zawierające opinię na temat (projektu) dekretu królewskiego z dnia 10 października 2011 r., co było etapem proceduralnym wymaganym zgodnie z ustawą w sprawie organizacji BNB⁽¹⁸⁾. Prezes zaznaczył w piśmie, że rząd może legalnie przyjąć dekret królewski w sprawie programu gwarancji spółdzielczych w przypadku nagłego kryzysu na rynkach finansowych lub w przypadku poważnego zagrożenia kryzysem systemowym. Prezes stwierdził, że wydaje się, iż

⁽⁸⁾ Ubezpieczenia na życie „klasy 21” to ubezpieczenia zdefiniowane w pkt 21 załącznika I do dekretu królewskiego ustanawiającego rozporządzenie ogólne w sprawie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń; są to produkty ubezpieczeniowe, które nie są związane z funduszem inwestycyjnym (w przeciwieństwie do produktów ubezpieczenia na życie „klasy 23”). Produkty „klasy 21” oferują z zasady gwarantowany zwrot z inwestycji, który można zwiększyć poprzez uczestnictwo w wyniku inwestycyjnym firmy ubezpieczeniowej.

⁽⁹⁾ Komunikat prasowy zawiera następujący akapit: „Rząd podjął decyzję o rozszerzeniu ochrony oferowanej przez te fundusze na inne instytucje sektora finansowego (w szczególności zakłady ubezpieczeń lub upoważnione spółdzielnie), które wystąpiły o taką ochronę w odniesieniu do produktów porównywalnych do depozytów bankowych, jak na przykład produkty zaliczane do” klasy 21... Niektóre podmioty już wyraziły swoje zainteresowanie” [Le gouvernement a décidé d'étendre la protection donnée par ce fonds à d'autres institutions du secteur financier (notamment des compagnies d'assurances ou des coopératives agréées) qui en feraient la demande pour des produits assimilables à des dépôts bancaires comme par exemple certains produits faisant partie de la branche 21. Certains organismes ont déjà fait part de leur intérêt].

⁽¹⁰⁾ W dniu 18 grudnia 2008 r. poprzedni rząd podał się do dymisji, a w dniu 30 grudnia 2008 r. nowy rząd objął władzę.

⁽¹¹⁾ W tym komunikacie prasowym belgijski rząd potwierdził swoje zobowiązanie do wprowadzenia programu gwarancji spółdzielczych: „Rząd potwierdza zobowiązanie podjęte przez poprzedni rząd, dotyczące zapewnienia programu gwarancji członkom upoważnionych spółdzielni” [le gouvernement confirme l'engagement pris par le gouvernement précédent d'offrir un régime de garantie aux associés des sociétés coopératives agréées]. Komunikat zawierał również techniczne szczegóły dotyczące programu gwarancji spółdzielczych.

⁽¹²⁾ ArgenCo wyjaśniła w swoim prospekcie emisyjnym udziałów w spółdzielni z dnia 5 października 2010 r. (s. 4): „Udziały w spółdzielni nie kwalifikują się jako instrumenty dłużne emitowane przez instytucje kredytową ani też nie kwalifikują się jako depozyt. W związku z powyższym udziały nie są objęte żadnym systemem gwarancji depozytów”. Podobny był wydzwięk informacji przekazanych przez Lanbokas/Agricaisse na stronie 6 prospektu wydanego 15 maja 2009 r., w którym stwierdzono, że nabywcy udziałów w spółdzielni powinni brać pod uwagę brak gwarancji ze strony funduszu gwarancji depozytów.

⁽¹³⁾ Moniteur belge, 17.10.2008, Ed. 2, F.2008 — 3690 [2008/03425].

⁽¹⁴⁾ Moniteur belge, 17.11.2008, Ed. 2, F.2008 — 4088 [2008/03450].

⁽¹⁵⁾ Rada Stabilności Finansowej stwierdziła, że rozszerzenie systemu gwarancji depozytów było niezbędne dla stabilności belgijskiego systemu finansowego (Rada Stabilności Finansowej „ocenia, że proponowane środki są w istocie niezbędne dla zachowania stabilności belgijskiego systemu finansowego i powinny jak najszybciej zostać wprowadzone w życie” [estime que les mesures proposées sont effectivement indispensables afin de préserver la stabilité du système financier belge et doivent pouvoir entrer en vigueur dans les plus brefs délais]).

⁽¹⁶⁾ Moniteur belge, 21.4.2009, Ed. 1, F.2009 1426 [2009/03147].

⁽¹⁷⁾ Moniteur belge, 12.10.2011, Ed. 2, F.2011 2682 [2011/205241].

⁽¹⁸⁾ Po wprowadzeniu programu gwarancji spółdzielczych odpowiednio dostosowano ustawę w sprawie organizacji BNB i wprowadzono art. 36/24 (http://www.nbb.be/doc/ts/Enterprise/juridisch/F/loi_organique.pdf).

okoliczności te są spełnione i że program gwarancji spółdzielczych pomoże ograniczyć skutki takiego kryzysu ⁽¹⁹⁾. Jednocześnie jednak prezes jednoznacznie powstrzymał się od wyrażenia opinii, czy indywidualne udziały w spółdzielniach finansowych są w istocie depozytami ⁽²⁰⁾. W piśmie wskazano ponadto, że środek może prowadzić do powstania problemów w zakresie spójności z przepisami dotyczącymi pomocy państwa ⁽²¹⁾ i wyrażono obawy, że nieobowiązkowy charakter programu gwarancji spółdzielczych mógłby prowadzić do pojawienia się problemów związanych z „negatywną selekcją” ⁽²²⁾.

- (14) W dniu 13 października 2011 r. trzy podmioty spółdzielcze ARCO (ARCOFIN, ARCOPAR i ARCOPLUS) wystąpiły z wnioskiem o uczestnictwo w programie gwarancji spółdzielczych. Rząd belgijski zatwierdził ten wniosek dekretem królewskim z dnia 7 listopada 2011 r. ⁽²³⁾. W związku z wnioskiem ARCO wniosła opłaty w łącznej kwocie 2,05 mln EUR ⁽²⁴⁾.
- (15) W dniu 8 grudnia 2011 r. walne zgromadzenia ARCOFIN, ARCOPAR i ARCOPLUS zatwierdziły wnioski ich odpowiednich zarządów dotyczące przejścia w stan likwidacji.

2.2. Dyrektywa 94/19/WE w sprawie systemów gwarancji depozytów

- (16) Art. 3 dyrektywy 94/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁵⁾ zobowiązuje każde państwo członkowskie do:

czuwania nad „utworzeniem i urzędowym uznaniem na swoim terytorium jednego lub kilku systemów gwarancji depozytów. Z wyjątkiem [niektórych] przypadków (...), instytucja kredytowa ⁽²⁶⁾ dopuszczona w tym państwie członkowskim (...) może tylko wówczas przyjmować depozyty ⁽²⁷⁾, jeżeli uczestniczy w jednym z tych systemów”.

- (17) W 1998 r. Belgia transponowała dyrektywę 94/19/WE do prawa krajowego i wprowadziła system gwarancji depozytów obejmujący gwarancją sumę depozytów każdego deponenta w przypadku ich niedostępności. Belgijska gwarancja depozytów została powierzona funduszowi gwarancji depozytów. Dekretem królewskim z dnia 14 listopada 2008 r. Belgia utworzyła następnie „specjalny fundusz ochrony depozytów” obejmujący późniejsze inicjatywy władz belgijskich ⁽²⁸⁾.

⁽¹⁹⁾ „Obecna sytuacja wydaje się odpowiadać tym warunkom, ponieważ kryzys zadłużeniowy, zakłócenia obecne na rynkach finansowych oraz niedoskonałości rynków międzybankowych stawiają naszą gospodarkę przed poważnym ryzykiem takiego kryzysu systemowego. Z tego względu gwarancja Państwa pokrywająca indywidualne udziały w niektórych upoważnionych spółdzielniach pozwoli ograniczyć skutki tego kryzysu” [*Les circonstances actuelles nous semblent répondre à ces conditions, en ce que la crise des dettes souveraines, les perturbations actuelles sur les marchés financiers et le dysfonctionnement des marchés interbancaires font peser sur notre économie un risque grave de cette crise systémique. A cet effet, une garantie d'Etat couvrant les parts des coopérateurs de certaines sociétés coopératives agréées permettrait de limiter les effets de cette crise*].

⁽²⁰⁾ „Ustawodawca uzasadnia ten przepis na podstawie porównania indywidualnych udziałów w niektórych upoważnionych spółdzielniach do depozytów bankowych. Ponieważ niniejsza opinia ogranicza się do projektu dekretu królewskiego, nie zawiera ona analizy porównania przeprowadzonego przez ustawodawcę” [*Le législateur justifie cette disposition sur la base d'une assimilation des parts de coopérateurs de certaines sociétés coopératives à des dépôts bancaires. Le présent avis étant limité à l'avant-projet d'arrêté royal, il n'examine pas l'assimilation pratiquée par le législateur*].

⁽²¹⁾ „Na pierwszy rzut oka nie wydaje nam się prostą sprawą przekonać Komisji, że środek przewidziany w projekcie dekretu królewskiego skierowany jest do wszystkich porównywalnych podmiotów na rynku, a zatem nie wchodzi w zakres zastosowania przepisów dotyczących pomocy państwa” [*Prima facie, il ne nous semble pas évident de convaincre à coup sûr la Commission de ce que la mesure que l'avant-projet d'arrêté royal vise à exécuter s'adresse bien à tous les acteurs comparables du marché et ne relève donc pas du champ d'application des règles sur les Aides d'Etat*].

⁽²²⁾ „Ten nieobowiązkowy charakter programu stwarza ryzyko »niepożądanego selekcji«, w wyniku której tylko spółdzielnie poważnie zagrożone ryzykiem straty miałyby udział w specjalnym funduszu ochrony” [*Ce caractère facultatif donne lieu à un risque de sélection adverse par lequel seules les sociétés coopératives fortement exposées à des risques de perte contribueraient effectivement au Fonds Spécial de Protection*].

⁽²³⁾ *Moniteur belge*, 18.11.2011 Ed. 2, F.2011 2974 [2011/03368].

⁽²⁴⁾ ARCOPAR zapłaciła w sumie 1 794 102 EUR, ARCOFIN 193 391 EUR i ARCOPLUS 63 265 EUR.

⁽²⁵⁾ Dyrektywa 94/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów (Dz.U. L 135 z 31.5.1994, s. 5).

⁽²⁶⁾ W art. 1 pkt 4 dyrektywy 94/19/WE »instytucja kredytowa« zdefiniowana jest jako »przedsiębiorstwo, którego działalność polega na przyjmowaniu od klientów depozytów lub innych podlegających spłaceniu środków pieniężnych oraz na przyznawaniu kredytów na własny rachunek«.

⁽²⁷⁾ Zgodnie z definicją zawartą w art. 1 pkt 1 dyrektywy 94/19/WE »depozyt« oznacza »należność wynikającą z wpłat pozostawionych na koncie lub z sytuacji przejściowych w ramach normalnych operacji bankowych, które instytucja kredytowa powinna spłacić zgodnie z obowiązującymi warunkami prawnymi i kontraktowymi, jak też wierzytelności, które instytucja kredytowa gwarantuje przez wystawienie dokumentu urzędowego«.

⁽²⁸⁾ Grupa depozytów między 50 000 EUR a 100 000 EUR i gwarancja — do 100 000 EUR — dla produktów ubezpieczeń na życie „klasy 21” i udziałów osób fizycznych w spółdzielniach finansowych.

- (18) W swojej pierwotnej formie art. 7 dyrektywy 94/19/WE przewidywał objęcie gwarancją łącznych depozytów każdego z deponentów w kwocie do 20 000 EUR. Na posiedzeniu w dniu 7 października 2008 r. Rada Ecofin uzgodniła, że poziom gwarancji depozytów przewidziany w dyrektywie 94/19/WE powinien zostać podwyższony. Zgodnie z komunikatem prasowym Rada uzgodniła, że:

„wszystkie państwa członkowskie zapewnią poszczególnym właścicielom rachunków oszczędnościowych ochronę w ramach gwarancji depozytów przez wstępny okres co najmniej jednego roku na kwotę co najmniej 50 000 EUR, uznając, że wiele państw członkowskich postanowiło podnieść kwoty minimalne do 100 000 EUR. Z zadowoleniem przyjmujemy zamiar Komisji, aby w trybie pilnym przedstawić stosowny wniosek propagujący uspołnienie systemów gwarancji depozytów”⁽²⁹⁾.

- (19) Pod względem gwarancji art. 2 dyrektywy 94/19/WE przewiduje, że systemy gwarancji depozytów nie powinny chronić instrumentów kapitałowych instytucji kredytowych⁽³⁰⁾.
- (20) Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/14/WE⁽³¹⁾ podwyższono poziom gwarancji systemów gwarancji depozytów (początkowo do minimalnie 50 000 EUR, a następnie z zasady do minimalnie i maksymalnie 100 000 EUR do 31 grudnia 2010 r.).
- (21) Dyrektywa 97/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽³²⁾ przewiduje rekompensaty dla inwestorów w przypadkach, gdy przedsiębiorstwo inwestycyjne nie jest w stanie zwrócić inwestorom należących do nich środków. Takie rekompensaty są dostępne na przykład w przypadku oszustwa lub zaniedbania w przedsiębiorstwie lub w przypadku wystąpienia błędów lub problemów w systemach stosowanych przez przedsiębiorstwo. Jednak systemy rekompensat dla inwestorów nie obejmują ryzyka inwestycyjnego (na przykład gdy inwestor nabył akcje, których wartość następnie spadła).

2.3. Belgijskie ramy prawne dla spółdzielni

- (22) Belgijski kodeks spółek⁽³³⁾ — a w szczególności art. 350 do 436 — określa ramy prawne dla spółdzielni. Przewiduje, że spółdzielnia w swoim statucie musi wybrać, czy przyjmuje formę „spółki z ograniczoną odpowiedzialnością” (tzn. straty ponoszone przez udziałowców nie mogą wykroczać poza ich inwestycję kapitałową) czy „spółki z nieograniczoną odpowiedzialnością” (tzn. udziałowcy osobiście odpowiadają za zadłużenie spółki z tytułu zabezpieczenia społecznego i w związku z tym mogą ponosić straty przewyższające ich inwestycję kapitałową).
- (23) Belgijski kodeks spółek (w szczególności art. 362, 364, 366, 367 i 374) zezwala na pewne ograniczenia dotyczące możliwości przenoszenia udziałów w spółdzielniach. Udziały w spółdzielniach mogą być sprzedawane innym udziałowcom spółdzielni, ale statut spółdzielni może określać warunki dotyczące takiego przenoszenia udziałów. Przeniesienie na rzecz osób trzecich może nastąpić wyłącznie zgodnie z warunkami określonymi w art. 366 belgijskiego kodeksu spółek i wyłącznie na rzecz osób zdefiniowanych w tym artykule.
- (24) Ponadto belgijski kodeks spółek (art. 367) przewiduje, że udziałowcy spółdzielni mogą opuścić spółdzielnię wyłącznie w ciągu pierwszych sześciu miesięcy roku obrotowego. Art. 374 belgijskiego kodeksu spółek przewiduje, że w przypadku opuszczenia spółdzielni udziałowiec spółdzielni jest uprawniony do odzyskania takiej wartości swoich udziałów, jaka wynika z bilansu dla danego roku obrotowego.
- (25) Podczas gdy belgijski kodeks spółek ustanawia ogólne ramy dla spółdzielni, dekret królewski z dnia 8 stycznia 1962 r.⁽³⁴⁾ określa kryteria dla „zatwierdzonych spółdzielni”⁽³⁵⁾. Konkretnie zatwierdzona spółdzielnia nie może odmówić przyjęcia nowym udziałowcom ani wykluczyć istniejących udziałowców ze względów spekulacyjnych;

⁽²⁹⁾ http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ecofin/103250.pdf

⁽³⁰⁾ Art. 2 dyrektywy 94/12/WE stanowi, co następuje: „Następujące depozyty są wyłączone ze spłaty przez systemy gwarancji depozytowych: [...]

— wszystkie instrumenty wchodzące w zakres pojęcia »środki własne«, które znajduje się w art. 2 dyrektywy Rady 89/299/EWG z dnia 17 kwietnia 1989 r. dotyczącej środków własnych instytucji kredytowych”.

⁽³¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/14/WE z dnia 11 marca 2009 r. zmieniająca dyrektywę 94/19/WE w sprawie systemów gwarancji depozytów w odniesieniu do poziomu gwarancji oraz terminu wypłaty (Dz.U. L 68 z 13.3.2009, s. 3).

⁽³²⁾ Dyrektywa 97/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 marca 1997 r. w sprawie systemów rekompensat dla inwestorów (Dz.U. L 84 z 26.3.1997, s. 22).

⁽³³⁾ Moniteur belge, 6.8.1999, Ed. 2, F.99-2630 [99/09646].

⁽³⁴⁾ http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a.pl?language=nl&caller=list&cn=1962010830&la=n&fromt=ab=web&sql=dt=koninklijk%20besluit&tri=dd+as+rank&rech=1&numero=1

⁽³⁵⁾ Krajowa Rada Spółdzielni — ustanowiona na mocy ustawy z dnia 20 lipca 1995 r. — odgrywa ważną rolę w procesie zatwierdzania zatwierdzonych spółdzielni.

udziały w spółdzielni mają równe prawa niezależnie od ich wartości; udziałowcy spółdzielni posiadają równe prawa głosu na rocznym walnym zgromadzeniu; roczne walne zgromadzenie jest zobowiązane do mianowania członków zarządu i rady nadzorczej; zyski operacyjne spółdzielni (po odjęciu wszystkich kosztów) mogą zostać podzielone między udziałowców, ale wyłącznie proporcjonalnie do ich transakcji ze spółdzielnią, a dywidenda wypłacana od udziałów w spółdzielni nie może przekroczyć określonej wartości procentowej wskazanej w dekreście królewskim.

- (26) Art. 21 belgijskiego kodeksu podatkowego przewiduje, że dywidendy wypłacane od udziałów w zatwierdzonych spółdzielniach są zwolnione z podatków do określonej kwoty ⁽³⁶⁾.

2.4. Opis środka

- (27) Program gwarancji spółdzielczych dotyczy kapitału wpłaconego przez indywidualnych udziałowców spółdzielni (a nie ich potencjalnych zysków kapitałowych) do kwoty 100 000 EUR.
- (28) W przeciwieństwie do systemu gwarancji depozytów dla instytucji kredytowych członkostwo w programie gwarancji spółdzielczych jest dobrowolne.
- (29) Jeśli spółdzielnie finansowe chcą uczestniczyć w programie gwarancji spółdzielczych, muszą wystąpić z wnioskiem do ministra finansów. W ciągu miesiąca Rada Ministrów podejmuje decyzję o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu wnioskującej spółdzielni finansowej do udziału w programie gwarancji spółdzielczych, w razie potrzeby z zastrzeżeniem pewnych warunków. Warunki te mogą obejmować:
- a) obowiązek zastrzeżenia przyszłych ofert publicznych dla udziałowców instytucjonalnych;
  - b) zobowiązanie wszystkich udziałowców instytucjonalnych do niewycyfowania udziałów ani żadnych kwot pieniężnych wpłaconych do spółdzielni oraz do nieustępowania z funkcji udziałowca, chyba że poprzez przekazanie udziałów; oraz
  - c) ograniczenie w wysokości 4,5 % rocznie w odniesieniu do odsetek wypłacanych udziałowcom.
- (30) Po złożeniu przez spółdzielnię finansową wniosku o objęcie systemem gwarancji nie może ona zrezygnować z programu przez okres jednego roku. Po upływie tego okresu spółdzielnia może zakończyć swoje uczestnictwo z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Nie będzie możliwe odzyskanie żadnych wkładów wpłaconych w jakiegokolwiek formie. Jeśli spółdzielnia podejmie decyzję o rezygnacji z programu gwarancji spółdzielczych, muszą upłynąć trzy lata, zanim będzie mogła ponownie w nim uczestniczyć.
- (31) Środkami objęte są wyłącznie udziały w spółdzielniach wyemitowane przed wejściem w życie dekretu królewskiego z dnia 10 października 2011 r.
- (32) Program gwarancji spółdzielczych jest dostępny wyłącznie dla indywidualnych udziałowców spółdzielni finansowych, a nie dla udziałowców instytucjonalnych.
- (33) Środki na finansowanie specjalnego funduszu ochrony pochodzą z:
- (i) rocznej składki w wysokości 0,15 % kwoty chronionej (płatnej przez wszystkich uczestników); oraz
  - (ii) jednorazowej opłaty za przystąpienie w wysokości 0,10 % kwoty chronionej (płatnej przez spółdzielnie).

⁽³⁶⁾ W tym samym artykule kodeksu podatkowego wymienione są inne produkty finansowe, z których dochód jest również częściowo lub w pełni zwolniony z podatków.

- (34) Ponadto spółdzielnie finansowe mogą być zobowiązane do wpłacenia na specjalny fundusz ochrony składki z tytułu zysków kapitałowych z notowanych udziałów kapitałowych będących w ich posiadaniu. Składki z tytułu zysków kapitałowych odpowiadają maksymalnie 10 % różnicy między ceną sprzedaży odpowiednich udziałów (lub, jeśli nie nastąpiła sprzedaż w okresie trzech lat po wygaśnięciu systemu ochrony, średnią ceną zamknięcia danego udziału w okresie 30 dni przed upływem tego trzyletniego okresu) a ceną referencyjną ustaloną przez rząd, gdy spółdzielnia finansowa dołączyła do programu gwarancji spółdzielczych.
- (35) Środki ze specjalnego funduszu ochrony zaczną być wypłacane, jeśli spółdzielnia finansowa ogłosi upadłość lub jeśli organ nadzoru finansowego powiadomi specjalny fundusz ochrony, że dana spółdzielnia finansowa nie jest już w stanie spłacać swoich udziałowców, którzy chcą się wycofać.
- (36) Jeśli specjalny fundusz ochrony posiada niewystarczające środki, aby spełniać swoje obowiązki, kasa depozytowo-konsygnacyjna, będąca organem rządowym nieposiadającym osobowości prawnej, przekaze potrzebne środki. W zależności od tego, czy instytucja, której upadłość ogłoszono, jest obowiązkowym uczestnikiem, czy spółdzielnią finansową, wpłata ta zostanie następnie zwrócona poprzez:
- przekazanie 50 % rocznych składek wpłacanych przez obowiązkowych uczestników,
  - przekazanie specjalnej składki rocznej wpłacanej przez spółdzielnie finansowe (których uczestnictwo jest dobrowolne).
- (37) Jeśli specjalny fundusz ochrony interweniuje, przejmuje prawa indywidualnego udziałowca spółdzielni, zgodnie z zasadą *pari passu* z pozostałymi udziałowcami. Ta cecha jest odmienna od systemu gwarancji depozytów dla instytucji kredytowych, gdzie ma zastosowanie zasada *pari passu* funduszu z innymi wierzycielami danego przedsiębiorstwa.

2.5. Opis ARCO

- (38) Historycznie ARCO była akcjonariuszem Artesia Banking Corporation NV (zwanej dalej „Artesią”), posiadającej 100 % banku BACOB i 82 % firmy ubezpieczeniowej DVV. W wyniku połączenia Artesii z Dexią w 2001 r. ARCO stała się największym akcjonariuszem Dexii z udziałem wynoszącym około 15 % ⁽³⁷⁾.
- (39) ARCO to nazwa grupy obejmującej ARCOPAR, ARCOPLUS i ARCOFIN, które są wszystkie zatwierdzonymi spółdzielniami ⁽³⁸⁾. ARCO ma ponad 800 000 członków, z których 99 % to osoby fizyczne. Kapitał indywidualnych udziałowców ARCOPAR, ARCOPLUS i ARCOFIN wynosił odpowiednio 1,3 mld EUR, 46 mln EUR i 140 mln EUR.
- (40) Statuty ARCOPAR, ARCOPLUS i ARCOFIN przewidują, że te trzy podmioty są spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością ⁽³⁹⁾.
- (41) Statuty wszystkich trzech spółek zawierają zapisy odnoszące się do udziałowców zamierzających się wycofać.

⁽³⁷⁾ Źródło: „Entreprendre avec du capital coopératif: Le Groupe ARCO 1935–2005”; Maarten Van Dijck, Kadoc, Lannoo, s. 176–177.

⁽³⁸⁾ Należy zaznaczyć, że natychmiast po transakcji Dexii w 2001 r. ARCOFIN tymczasowo zrezygnowała ze swojego statusu zatwierdzonej spółdzielni. W „Entreprendre avec du capital coopératif” okres ten opisany jest w następujący sposób: „Kilka miesięcy po transakcji Dexii grupa ARCO zmieniła statut swoich podmiotów spółdzielczych, aby umożliwić udziałowcom, którzy byli już udziałowcami przed transakcją Dexii, uczestniczenie w lepszych perspektywach zysku dla grupy Dexii i podmiotów ARCO. [...] Nowy statut przewidywał, że minimalny wskaźnik stopy wypłat i maksymalny wskaźnik stopy wypłat dla udziałowców będzie od tej pory wynosił 80 % i 90 % zwykłego zysku rocznego. W związku z tym, od marca 2003 r. dywidenda ARCOFIN mogła zostać podwyższona z 6 % netto do 8 % brutto. Ze względu na fakt, że to podwyższenie doprowadziło do przekroczenia przewidzianej maksymalnej dywidendy (6 %) dla zatwierdzonych spółdzielni, ARCOFIN straciła status zatwierdzonej spółdzielni dla Krajowej Rady Spółdzielni. Wskazywało to, że zwolnienie z podatku u źródła nie miało już zastosowania. Po potrąceniu podatku u źródła większość udziałowców spółdzielni nadal otrzymywała dywidendę netto w wysokości 6,8 %. W marcu 2005 r. dywidenda brutto została podwyższona do 8,5 %”.

⁽³⁹⁾ http://www.groeparco.be/website/groeparco/assets/files/arcopar/ARCOPAR_20100629_FR.pdf.

- (42) Na przykład statut ARCOPAR przewiduje, że spółdzielnia może ograniczyć liczbę przypadków wycofania się, jeśli ponad 10 % całkowitego kapitału spółdzielni lub 10 % udziałowców miałyby wycofać się w tym samym roku obrotowym⁽⁴⁰⁾. Udziałowiec chcący wycofać się z ARCOPAR otrzymuje zwrot swojego kapitału. Posiadacze udziałów ARCOPAR kategorii A, B i C⁽⁴¹⁾ są również uprawnieni do „dodatkowej rezerwy”⁽⁴²⁾.
- (43) Art. 35 statutu ARCOPAR określa, co udziałowcy ARCOPAR mają prawo otrzymać w przypadku likwidacji. W zasadzie, jeśli po spłacie zadłużenia i kosztów zabezpieczenia społecznego pozostaje saldo dodatnie, udziałowcy otrzymują zwrot⁽⁴³⁾.
- (44) Ryzyko związane z inwestowaniem w udziały ARCO zostało opisane na przykład w prospekcie ARCOPAR zatwierdzonym przez władze belgijskie w czerwcu 2008 r., opublikowanym w związku z operacją na rynku kapitałowym, która miała miejsce między dniem 7 lipca 2008 r. a 30 września 2008 r. We wspomnianym prospekcie wskazano jednoznacznie, że zyski związane z Dexią reprezentują ponad 69 % zysków netto ARCOPAR w latach obrotowych 2005/2006, 2006/2007 i 2007/2008. W prospekcie odniesiono się również do ryzyka związanego z dużą liczbą przypadków wycofywania się, podkreślając jednocześnie, że udziałowcy mogą stracić wszystko w razie likwidacji. Jednocześnie sprawozdania roczne spółki wskazywały wyraźnie, że ARCO dokonał lewarowania swojego bilansu przez zadłużenie się w celu inwestowania⁽⁴⁴⁾.

2.6. Podstawy do wszczęcia postępowania

- (45) W swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania Komisja doszła do wstępnego wniosku, że zgłoszony środek spełniał cztery (łącznie) kryteria pomocy państwa, i wyraziła wątpliwości, czy środek mógłby zostać uznany za zgodny z rynkiem wewnętrznym.
- (46) Komisja stwierdziła, że środek można przypisać państwu belgijskiemu, ponieważ był finansowany przez specjalny fundusz ochrony. W tej kwestii Komisja odnotowała, że przepisy belgijskie określają składkę, jaką uczestnicy muszą wpłacić do specjalnego funduszu ochrony, oraz sposób wykorzystywania tych środków. Ponadto Komisja zaobserwowała, że kasa depozytowo-konsygnacyjna przekazałaby środki do specjalnego funduszu ochrony, gdyby zaszła taka potrzeba. Komisja zastanawiała się, jaki sposób spłaty wobec kasy depozytowo-konsygnacyjnej został przewidziany, ponieważ nie było jasne, czy spółdzielnie finansowe dysponowałyby wystarczającymi środkami finansowymi. Komisja zastanawiała się również, czy fakt, że uczestnictwo jest dobrowolne dla spółdzielni finansowych, utrudniałoby efektywne refinansowanie specjalnego funduszu ochrony.

⁽⁴⁰⁾ Statut przewiduje, że: „[...] możliwa jest odmowa wycofania, jeśli w jej wyniku miałyby dojść do utraty ponad 1/10 udziałowców lub ponad 1/10 zainwestowanego kapitału w tym samym roku obrotowym” [...cette démission peut être refusée si à la suite de la démission, plus d'1/10 des actionnaires ou plus d'1/10 du capital placé devrait disparaître au cours du même exercice...].

⁽⁴¹⁾ Są to udziały z okresu poprzedzającego połączenie z Dexią.

⁽⁴²⁾ ARCO wyjaśnia na swojej stronie (<http://www.groeparco.be/faq/be-fr/150/detail/item/789/>), że dodatkowa rezerwa została wprowadzona w 2004 r. w statucie spółki. W zakresie, w jakim pozwalały na to wyniki ARCOPAR, do 2010 r. włącznie podmiot mógł dodawać pewną kwotę do szczególnej rezerwy przedsiębiorstwa, zwanej dodatkową rezerwą. Udziałowcy spółdzielni, którzy byli już udziałowcami przed 3 lipca 2001 r. [...] (tj. posiadacze udziałów kategorii A, B lub C), w przypadku wycofania się są uprawnieni do proporcjonalnej części dodatkowej rezerwy [...]. Kwota pochodząca z dodatkowej rezerwy jest dodawana do wartości nominalnej ich udziałów. Przykład [...]: Udziałowiec X wycofuje należący do kategorii A kapitał w wysokości 100 EUR. Całkowita wartość kapitału kategorii A, B i C wynosi 10 000 EUR. W związku z tym udziałowiec X posiada 1/100 całkowitego kapitału spółki. Całkowita dodatkowa rezerwa wynosi 500 EUR. Zastosowanie wskaźnika 1/100 prowadzi do uzyskania kwoty 5 EUR. Udziałowiec X otrzyma w przypadku wycofania się 100 EUR kapitału + 5 EUR z rezerwy dodatkowej.

⁽⁴³⁾ Art. 35 statutu ARCOPAR przewiduje, że: „O ile walne zgromadzenie nie zdecyduje inaczej, wszystkie aktywa spółki zostają sprzedane. W przypadku gdy nie wszystkie udziały są opłacone w tym samym stopniu, likwidatorzy przywracają równowagę, zwracając się o dodatkowe wpłaty lub dokonując uprzednich wpłat. Środki pozostałe po spłacie zadłużenia i składek społecznych posłużą w pierwszym rzędzie do zwrotu kwot wniesionych jako udziały. W każdym razie środki pozostałe z likwidacji powinny zostać wykorzystane z uwzględnieniem celów spółki” [„Sauf si l'Assemblée générale en décide autrement, tous les actifs de la société sont réalisés. Au cas où les parts ne sont pas toutes libérées dans la même mesure, les liquidateurs restaurent l'équilibre, soit en demandant des versements supplémentaires, soit en effectuant des paiements préalables. Après paiement des dettes et des charges sociales, le solde servira d'abord au remboursement des sommes libérées sur les parts. En tout cas, le solde éventuel de la liquidation doit être affecté en tenant compte des objectifs de la société”].

⁽⁴⁴⁾ Wskaźnik zadłużenia ARCOPAR (tj. zadłużenie/całkowite zobowiązania) wyniósł 19,1 % (31 marca 2011 r.), natomiast wskaźnik zadłużenia ARCOPLUS i ARCOFIN odpowiednio 6,5 % (31 marca 2011 r.) i 25,9 % (31 grudnia 2010 r.).

- (47) Komisja stwierdziła, że spółdzielnie finansowe mogą być uznawane za przedsiębiorstwa oraz że środek stanowił selektywną korzyść na ich rzecz. W odniesieniu do selektywnej korzyści wydaje się, że program gwarancji spółdzielczych pomógł spółdzielniom w przyciągnięciu nowego lub utrzymaniu istniejącego kapitału, stanowiąc dla udziałowców argument przemawiający za pozostaniem członkiem spółdzielni. Taka ochrona miała szczególne znaczenie w okresach finansowej niepewności, takich jak okres między jesienią 2008 r. a datą przyjęcia dekretu królewskiego, gdy spółdzielnie finansowe były skutecznie chronione przed ryzykiem dużych wypłat związanych z wycofywaniem się.
- (48) Komisja zaobserwowała ponadto, że ochrona była dalekosiężna oraz że Belgia zezwalała na przystąpienie do programu gwarancji spółdzielczych bez względu na sytuację finansową wnioskującej spółdzielni finansowej. Jak widać na przykładzie ARCO, spółdzielnie finansowe mogły przystępować do programu gwarancji spółdzielczych, gdy były już niewypłacalne i wkrótce przechodziły w stan likwidacji.
- (49) Komisja stwierdziła również, że środek zakłócał konkurencję, ponieważ spółdzielnie finansowe konkurowały na rynku detalicznych produktów inwestycyjnych, na którym uzyskiwały selektywną korzyść niedostępną dla innych uczestników rynku oferujących podobne produkty.
- (50) Ponadto zdaniem Komisji program gwarancji spółdzielczych miał wpływ na handel wewnątrzunijny. W istocie duża liczba międzynarodowych dostawców produktów inwestycyjnych jest aktywna na rynku belgijskim i udział w rynku, jaki każda spółdzielnia finansowa może uzyskać dzięki środkowi, jest dla nich niedostępny.
- (51) Komisja zastanawiała się, czy spółdzielnie finansowe mogą być uznawane za instytucje finansowe oraz czy ten czynnik ma wpływ na stosowanie komunikatu bankowego z 2008 r. ⁽⁴⁵⁾. Komisja uznała, że skoro nie wydaje się, aby spółdzielnie finansowe były instytucjami finansowymi w rozumieniu komunikatu bankowego z 2008 r., pomoc musi zostać oceniona bezpośrednio na podstawie Traktatu.
- (52) Konkretnie, aby środek był zgodny z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu, musi być konieczny, odpowiedni i proporcjonalny. Komisja wyraziła wątpliwości, czy środek ten spełniał te trzy łączne kryteria. Zastanawiała się, czy ochrona udziałowców spółdzielni finansowych była konieczna w celu uniknięcia poważnych zaburzeń w gospodarce Belgii. Jeśli chodzi o oddziaływanie, Komisja wskazała, że Belgia wprowadziła już kilka środków (np. zwiększenie gwarancji w ramach systemu gwarancji depozytów do 100 000 EUR oraz środki pomocy państwa dla kilku banków w różnych formach (dokapitalizowanie, środki wsparcia płynności, środki dotyczące aktywów o obniżonej jakości, środki *ad hoc*). Dlatego Komisja nie widziała powodu, dla którego poza tymi wszystkimi środkami konieczne było zapewnienie ochrony udziałowcom spółdzielni finansowych.
- (53) Komisja zastanawiała się, czy zapewnianie ochrony udziałowcom spółdzielni finansowych było odpowiednie. W tym względzie Komisja zauważyła, że spółdzielnie finansowe nie są instytucjami finansowymi i z uwagi na ich wielkość nie mają znaczenia systemowego. Komisja zwróciła się do Belgii o wyjaśnienie, poprzez jakie kanały straty inwestycyjne — ponoszone również przez inwestorów, na przykład fundusze wspólnego inwestowania — doprowadziłyby do znaczących skutków ubocznych dla gospodarki belgijskiej.
- (54) I wreszcie Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące proporcjonalności środka. Po pierwsze, dla Komisji nie było jasne, czy spółdzielnie finansowe płaciłyby właściwe wynagrodzenie z tytułu gwarancji. Po drugie, Komisja zauważyła, że dowolność przystąpienia do programu w połączeniu z brakiem oceny rentowności w ramach procedury przystąpienia przewidzianej przez władze belgijskie wskazuje, że spółdzielnie finansowe miały zachętę do przystąpienia dopiero wtedy, gdy skorzystanie z gwarancji było oczywiste. Mogło to prowadzić do sytuacji, w których beneficjenci mogli korzystać z gwarancji, unikając równocześnie w dużej mierze jakichkolwiek płatności z tego tytułu. Komisja zastanawiała się również, czy program gwarancji spółdzielczych nie zakłóci nadmiernie konkurencji, ponieważ udziałowcy konkurentów nie byli objęci ochroną, przez co spółdzielnie finansowe miały ułatwiony dostęp do kapitału i zwiększony udział w rynku detalicznych produktów inwestycyjnych.

⁽⁴⁵⁾ Komunikat Komisji — Zastosowanie zasad pomocy państwa do środków podjętych w odniesieniu do instytucji finansowych w kontekście obecnego, globalnego kryzysu finansowego (Dz.U. C 270 z 25.10.2008, s. 8).

3. UWAGI ZAINTERESOWANYCH OSÓB TRZECICH DOTYCZĄCE DECYZJI O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA

3.1. Uwagi ARCO

- (55) Według ARCO w dniu 10 października 2008 r. belgijski rząd podjął decyzję i powiadomił o utworzeniu programu gwarancji spółdzielczych w ramach szerszego pakietu (podwyższenie gwarancji depozytów dla depozytów oszczędnościowych instytucji kredytowych do 100 000 EUR i rozszerzenie programu gwarancji na ubezpieczenia na życie „klasy 21” oraz na indywidualnych udziałowców spółdzielni finansowych). ARCO twierdziła, że decyzja z dnia 10 października 2008 r. została wdrożona dla produktów „klasy 21” na podstawie ustawy z dnia 15 października 2008 r. oraz dekretu królewskiego z dnia 14 listopada 2008 r., a dla świadectw udziałowych wydanych przez spółdzielnie finansowe — na podstawie ustawy z dnia 14 kwietnia 2009 r. i dekretu królewskiego z dnia 10 października 2011 r.
- (56) W opinii ARCO program gwarancji spółdzielczych nie stanowi pomocy państwa, ponieważ nie przyznaje selektywnej korzyści spółdzielniom finansowym. Ponadto ARCO podniosła również argument, że Komisja uznała, że program gwarancji dla produktów „klasy 21” firm ubezpieczeniowych nie zawierał elementu pomocy państwa, ponieważ był otwarty dla wszystkich firm ubezpieczeniowych, a zatem nie był selektywny⁽⁴⁶⁾. ARCO twierdzi ponadto, że program gwarancji spółdzielczych jest otwarty dla wszystkich spółdzielni finansowych na takich samych warunkach, a więc nie jest selektywny.
- (57) Zgodnie z uwagami rządu belgijskiego zdaniem ARCO wszystkie cechy udziałów w spółdzielniach finansowych potwierdzają, że odpowiadają one na takie same potrzeby klientów jak depozyty i są tak traktowane przez ustawodawcę. ARCO podkreśliła, że rząd belgijski niepokoił się o efekt „zarażenia”. Gdyby rząd belgijski nie wprowadził programu gwarancji spółdzielczych, zaufanie inwestorów zostałoby osłabione i mogłoby to prowadzić do „szturmu” na wszystkie produkty oszczędnościowe.

3.2. Uwagi władz belgijskich

- (58) Według władz belgijskich program gwarancji spółdzielczych nie spełnia wszystkich łącznych kryteriów pomocy państwa określonych w art. 107 ust. 1 Traktatu, a zatem nie stanowi pomocy państwa. Konkretnie władze belgijskie stwierdziły, że nie są spełnione trzy kryteria pomocy państwa. Po pierwsze, władze belgijskie broniły stanowiska, że środek reprezentuje wyłącznie pomoc dla osób, a nie dla przedsiębiorstw. Ponadto władze belgijskie twierdziły, że środek nie stanowi selektywnej korzyści dla spółdzielni finansowych oraz że nie zakłóca konkurencji.
- (59) Jeśli chodzi o argument, że pomoc nie przynosi korzyści przedsiębiorstwom, władze belgijskie stwierdziły, że normalny system gwarancji depozytów dla instytucji kredytowych, wraz z jego rozszerzeniem (tj. programem gwarancji spółdzielczych) został przyjęty w ramach wdrożenia i zgodnie z przepisami decyzji Rady Ecofin, dyrektywy 94/19/WE, ze zmianami, oraz dyrektywy 97/9/WE.
- (60) Władze belgijskie broniły opinii, że indywidualne udziały w spółdzielniach finansowych posiadają wszystkie cechy depozytów i są jako takie nabywane. Wskazano następujące cechy:
- (i) (indywidualni) beneficjenci programu gwarancji spółdzielczych zasługują na taką samą ochronę, jak depONENTI innych instytucji działających w tym samym sektorze i podlegających takiemu samemu nadzorowi;
  - (ii) do celów podatkowych dywidendy wypłacane przez spółdzielnie finansowe oraz odsetki wypłacane od depozytów — do określonej kwoty — są zwolnione z podatku u źródła⁽⁴⁷⁾;
  - (iii) indywidualni udziałowcy spółdzielni finansowych mogą nabywać udział w kapitale jedynie w określonej maksymalnej kwocie zgodnie z postanowieniami statutu spółdzielni finansowej;

⁽⁴⁶⁾ Decyzja Komisji w sprawie N 256/09 — Pomoc restrukturyzacyjna dla Ethias (Dz.U. C 252 z 18.9.2010, s. 5). W motywie 99 przedmiotowej decyzji stwierdza się: „Zdaniem Komisji pomimo faktu, że rozszerzenie programu przyniosło korzyści dla Ethias, program dostępny jest dla wszystkich uczestników rynku na takich samych warunkach. W związku z powyższym Komisja stwierdza, że korzyść zapewniana przez środek nie jest selektywna, a zatem nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE”.

⁽⁴⁷⁾ Zob. motyw 26 i przypis 35.

- (iv) udziałowcy spółdzielni finansowych mogą wycofać się wyłącznie w ciągu pierwszych sześciu miesięcy roku obrotowego, a udziałowiec chcący wycofać się nie jest uprawniony do otrzymania proporcjonalnej do swoich udziałów części zysków kapitałowych spółdzielni. Według władz belgijskich wartość udziałów w spółdzielni nie odzwierciedla wartości aktywów bazowych spółdzielni finansowej, a zatem udziały w spółdzielniach finansowych nie konkurują ogólnie z produktami inwestycyjnymi, a jedynie z podgrupą produktów korzystających już z gwarancji państwa (tj. depozytów i ubezpieczeń na życie „klasy 21”);
- (v) udziały w spółdzielniach finansowych są imienne, a ich zbywalność jest ograniczona przepisami prawa⁽⁴⁸⁾. Nie mogą być dowolnie zbywane w celu zrealizowania zysków kapitałowych. Udziałowcy spółdzielni finansowych są uprawnieni wyłącznie do niewielkiej (zwolnionej z podatku) dywidendy oraz zwrotu, gdy przestają być udziałowcami;
- (vi) udziały w spółdzielniach finansowych nie mogą być uznawane za inwestycję w akcje przedsiębiorstwa lub notowanej spółki;
- (vii) udziały w spółdzielniach finansowych nie mogą być uznawane za inwestycję obciążoną ryzykiem, ponieważ udziałowcy spółdzielni finansowych nie są uprawnieni do otrzymywania zysków kapitałowych;
- (viii) ochrona w ramach programu gwarancji spółdzielczych obejmuje wyłącznie udziały osób fizycznych (a nie udziały udziałowców instytucjonalnych).
- (61) Jeśli chodzi o brak korzyści selektywnej, władze belgijskie poinformowały, że program gwarancji spółdzielczych obejmuje wyłącznie udziały w spółdzielniach finansowych wyemitowane przed dniem 10 października 2011 r. Władze belgijskie zwróciły uwagę, że po tym terminie spółdzielnie finansowe nie mogły wykorzystywać programu gwarancji spółdzielczych w celu zajęcia pozycji na jakimkolwiek rynku. Władze belgijskie wyjaśniły również, że ARCO nie wyemitowała żadnych nowych udziałów od września 2008 r.
- (62) Władze belgijskie zaprzeczyły, jakoby program gwarancji spółdzielczych pomógł spółdzielniom finansowym utrzymać istniejący kapitał. Dla wsparcia tego argumentu władze belgijskie stwierdziły, że komunikat prasowy z dnia 10 października 2008 r. był jedynie propozycją inicjatywy politycznej, zawierającą tylko wzmiankę o spółdzielniach finansowych. Według władz belgijskich komunikat prasowy z dnia 10 października 2008 r. nie był szczegółową umową skoordynowaną z jakimikolwiek równoległymi komunikatami prasowymi spółdzielni finansowych. W tym względzie władze belgijskie odróżniły swój komunikat prasowy od komunikatów prasowych wydanych przez rząd Zjednoczonego Królestwa i Lloyds w sprawie Lloyds⁽⁴⁹⁾, do których Komisja odniosła się w decyzji o wszczęciu postępowania. Władze belgijskie stwierdziły, że komunikat prasowy z dnia 10 października 2008 r. nie jest rodzajem środka, który mógłby przyznawać selektywną korzyść spółdzielniom finansowym. Odnosząc się do kolejnego komunikatu prasowego z dnia 21 stycznia 2009 r., władze belgijskie stwierdziły, że natychmiastowe zamieszczenie przez ARCO komunikatu prasowego rządu na swojej stronie internetowej było normalnym działaniem, ponieważ wszystkie spółdzielnie finansowe (w tym ARCO) uważnie śledziły wówczas tę sprawę.
- (63) Władze belgijskie nalegały, że Komisja powinna przyjąć takie samo podejście, jakie przyjęła w odniesieniu do Ethias i uznać, że program gwarancji spółdzielczych nie był selektywny. Władze belgijskie argumentowały również, że specjalna pozycja prawdziwych spółdzielni została już uznana przez Trybunał Sprawiedliwości w wyroku w sprawie Paint Graphos⁽⁵⁰⁾. Władze belgijskie wskazały w szczególności na pkt 61 tego wyroku, z którego jasno wynika, że w świetle ich szczególnych cech takie spółdzielnie nie mogą być z zasady postrzegane jako znajdujące się w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej jak spółki handlowe.
- (64) Władze belgijskie dostarczyły również informacje dotyczące liczby udziałowców ARCO, którzy wycofali się z podmiotu od początku kryzysu. W latach finansowych poprzedzających dobrowolną likwidację liczba udziałowców ARCO, którzy wystąpili o zwrot swojego kapitału, wyniosła 9 764 w roku 2007/2008, 21 150 w roku 2008/2009 i 23 762 w roku 2010/2011.
- (65) Jeśli chodzi o efekt zakłócenia konkurencji wywoływany przez środek, zdaniem władz belgijskich Komisja powinna była wyjaśnić w rozsądnym zakresie, z jakimi produktami finansowymi konkurowały udziały w spółdzielniach finansowych, nawet jeśli władze belgijskie uznały, że w postępowaniach dotyczących pomocy państwa Komisja nie jest zobligowana do szczegółowego zdefiniowania rynku. Władze belgijskie twierdziły w zasadzie, że indywidualnym udziałowcom spółdzielni finansowych oferowany był taki sam poziom ochrony jak inwestorom we wszystkich podobnych produktach depozytowych/oszczędnościowych.

⁽⁴⁸⁾ Zob. motyw 23.

⁽⁴⁹⁾ Sprawa N 428/09: Restrukturyzacja Lloyds Banking Group (Dz.U. C 46 z 24.2.2010, s. 2), motyw 124.

⁽⁵⁰⁾ Zob. wyrok z dnia 8 września 2011 r. w sprawach połączonych C-78/08 do C-80/08 Paint Graphos i inni, Zb.Orz. 2011, s. I-7611, pkt 61.

- (66) Władze belgijskie wyjaśniły również, że program gwarancji spółdzielczych służy takiemu samemu celowi jak dyrektywa 94/19/WE, tj. ochronie depozytów indywidualnych osób, utrzymaniu zaufania deponentów oraz osiągnięciu większej stabilności rynków finansowych. Zdaniem władz belgijskich systemy gwarancji depozytów innych państw członkowskich czasem również obejmują nieklasyczne produkty depozytowe i Komisja powinna uwzględnić ten czynnik ⁽⁵¹⁾.
- (67) Ponadto władze belgijskie utrzymywały, że w przypadku uznania przez Komisję, że program gwarancji spółdzielczych stanowi pomoc państwa, pomoc ta powinna zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu. Według władz belgijskich nie było potrzeby określania, czy ARCO jest instytucją finansową w rozumieniu komunikatu bankowego z 2008 r. Zdaniem władz belgijskich kluczowym pytaniem, na które Komisja powinna odpowiedzieć, jest to, czy program gwarancji spółdzielczych jest odpowiednim i koniecznym środkiem, umożliwiającym zapobiegnięcie poważnym zaburzeniom w gospodarce.
- (68) Władze belgijskie broniły opinii, że środek jest konieczny, jego skutki są ograniczone do niezbędnego minimum oraz że istnieją mechanizmy podziału obciążeń.
- (69) Po pierwsze władze belgijskie twierdziły, że program gwarancji spółdzielczych jest odpowiednim i koniecznym środkiem gwarantującym pewność deponentom w Belgii.
- (70) Belgia przyznała, że teoretycznie istniała możliwość, iż instytucje posiadające chronione depozyty w swoich bilansach mogły czerpać pośrednie korzyści z istnienia takich programów ochrony, ponieważ programy pomagają uniknąć masowego wycofywania wkładów z banków. Jednakże władze belgijskie wyjaśniły, że systemy gwarancji depozytów są konieczne dla uniknięcia paniki bankowej i zaburzeń na rynkach finansowych. Władze belgijskie przyznały również, że program gwarancji spółdzielczych był potrzebny w celu uniknięcia spadku zaufania społeczeństwa do belgijskiego systemu finansowego. Fakt, że udziały w spółdzielniach mają podstawowe cechy produktów oszczędnościowych oraz że ponad połowa środków posiadanych przez spółdzielnie jest inwestowana w bankach, zwiększają ich podobieństwo do depozytów i podkreślają ich znaczenie dla belgijskiego systemu bankowego. Niekontrolowana niewypłacalność spółdzielni finansowych mogłaby doprowadzić do powstania efektu kuli śnieżowej obejmującego wszystkie instytucje finansowe i belgijską gospodarkę. Niezapewnienie takiego samego poziomu ochrony dla udziałów spółdzielni finansowych jak dla depozytów klasycznych wiązałoby się z takim samym ryzykiem jak niezapewnienie ochrony dla depozytów. Miałoby to ogromny wpływ na zaufanie publiczne do wszystkich produktów depozytowych w Belgii i powstanie ryzyka systemowego. Na poparcie tych argumentów Belgia wskazała na fakt, że liczba (indywidualnych) udziałowców spółdzielni finansowych jest duża w stosunku do całkowitej liczby mieszkańców Belgii ⁽⁵²⁾.
- (71) Władze belgijskie również wyraziły stanowczy sprzeciw wobec terminologii stosowanej przez Komisję w decyzji o wszczęciu postępowania, a w szczególności wyrażen „instrumenty kapitałowe” i „kapitał wysokiego ryzyka”, odpowiednio w motywie 62 i przypisie 35.
- (72) Aby wykazać konieczność wprowadzenia programu gwarancji spółdzielczych, władze belgijskie przekazały również Komisji pisma od Rady Stabilności Finansowej oraz od prezesa BNB do ówczesnego ministra finansów odpowiednio z dnia 29 października 2008 r. ⁽⁵³⁾ i 7 października 2011 r. ⁽⁵⁴⁾.
- (73) Odnosząc się do zgodności środka z przepisami dotyczącymi pomocy państwa, władze belgijskie odsyłają przede wszystkim do decyzji Komisji w sprawie Ethias. Według władz belgijskich Komisja zaakceptowała środki na rzecz Ethias, w tym rozszerzenie systemu gwarancji depozytów na produkty „klasy 21”, uznając je za odpowiednie i konieczne w celu zapobiegnięcia poważnym zaburzeniom w belgijskiej gospodarce.
- (74) Po drugie, władze belgijskie podtrzymały swoją opinię, że środek jest proporcjonalny. Spółdzielnie finansowe uczestniczą w podziale obciążeń, między innymi poprzez składki na specjalny fundusz ochrony. Władze belgijskie uznały poziom wynagrodzenia za gwarancję za rozsądny i podobny do składek na programy gwarancji innych chronionych instytucji. Władze belgijskie nie zgodziły się z opinią, że dobrowolny charakter programu gwarancji spółdzielczych mógłby uczynić środek nieproporcjonalnym.

⁽⁵¹⁾ Władze belgijskie odnoszą się na przykład do irlandzkiego systemu gwarancji depozytów, który obejmuje również depozyty powyżej progu 100 000 EUR, do duńskiego funduszu gwarancji dla deponentów i inwestorów, który według władz belgijskich w pełni obejmuje konta emerytalne, konta klientów prawników i depozyty ceny nabycia nieruchomości do dziewięciu miesięcy po złożeniu depozytu, oraz do cypryjskiego urzędu nadzoru i rozwoju spółdzielni, który, zdaniem władz belgijskich, chroni stałe depozyty członków spółdzielni oszczędnościowych.

⁽⁵²⁾ Władze belgijskie wyjaśniły, że ARCO ma 800 000 indywidualnych udziałowców, Cera ponad 400 000, Lanbokas/Agricaisse 150 000 i ArgenCo prawie 70 000.

⁽⁵³⁾ Zob. również motyw 11.

⁽⁵⁴⁾ Zob. również motyw 13.

- (75) Władze belgijskie utrzymywały, że w przypadku uznania przez Komisję, że środek jednak stanowi pomoc państwa, powinna ona zakwalifikować go jako pomoc na likwidację, zgodną z przepisami dotyczącymi pomocy państwa. Władze belgijskie przypomniały, że dekret królewski z dnia 7 listopada 2011 r. jednoznacznie przewiduje, że w przypadku likwidacji spółdzielni specjalny fundusz ochrony zobowiązany jest interweniować i dokonywać płatności dopiero po wydaniu ostatecznego nakazu likwidacji zatwierdzonego przez walne zgromadzenie przedmiotowych przedsiębiorstw.
- (76) Władze belgijskie broniły również opinii, zgodnie z którą ze względu na fakt, że indywidualni udziałowcy nie są przedsiębiorstwami, nakaz zawieszenia wydany przez Komisję nie obejmował płatności na ich rzecz po likwidacji ARCO.
- (77) W piśmie do Komisji z dnia 18 marca 2014 r., czyli po terminie, Belgia przedstawiła dalsze uwagi.
- (78) Zdaniem władz belgijskich Komisja nie mogła zabronić wykonania gwarancji przyznanych indywidualnym udziałowcom. Komisja nie mogła zobowiązać Belgii do zawieszenia wszelkich płatności w ramach programu gwarancji spółdzielczych ani odzyskać płatności dokonanych w ramach tego programu na rzecz indywidualnych udziałowców.
- (79) Indywidualni udziałowcy *de facto* nie są przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu i wykonanie gwarancji na rzecz indywidualnych udziałowców nie miałoby żadnego wpływu na ARCO lub prawdopodobieństwo odzyskania przez władze belgijskie pomocy otrzymanej przez te przedsiębiorstwa.

4. OCENA ŚRODKA

4.1. Beneficjent środka

- (80) Tytułem wstępu Komisja przypomina, że w motywie 18 decyzji o wszczęciu postępowania argumentowała, iż program gwarancji spółdzielczych przynosił korzyści spółdzielniom finansowym. Jednak wnikliwa analiza chronologii zdarzeń i cech środka wskazała, że ARCO była jedynym rzeczywistym beneficjentem środka, jak zostanie opisane w niniejszej sekcji.
- (81) W tym kontekście Komisja zauważa, że istnieje duża różnica pomiędzy ARCO a innymi spółdzielniami finansowymi, które potencjalnie kwalifikowały się do uczestnictwa w programie gwarancji spółdzielczych.
- (82) Z opisu faktów ⁽⁵⁵⁾ jasno wynika, że program gwarancji spółdzielczych był od początku specjalnie dostosowany do potrzeb ARCO, która popadła w kłopoty z powodu swych inwestycji w Dexię. Ostatecznie ARCO była jedyną spółdzielnią finansową, która wystąpiła o uczestnictwo w tym środku.
- (83) W odniesieniu do innych spółdzielni finansowych Komisja zauważa, że udział w programie gwarancji spółdzielczych jest dobrowolny, że Rada Ministrów mogła decydować, czy i na jakich warunkach dopuścić spółdzielnię finansową do udziału w programie gwarancji spółdzielczych, że żadna z innych spółdzielni finansowych nie wnioskuje o przyjęcie do programu gwarancji spółdzielczych oraz że niektóre z nich aktywnie dystansowały się od tego programu. Komisja zaobserwowała również, że żadna inna spółdzielnia finansowa nie miała problemów z inwestycjami w takim stopniu, jak ARCO z Dexią.
- (84) Dlatego Komisja uznaje, że jedynym faktycznym beneficjentem programu gwarancji spółdzielczych prowadzącym działalność gospodarczą jest ARCO.

⁽⁵⁵⁾ Zob. w szczególności relację ówczesnego ministra finansów złożoną przed komisją ds. Dexii opisaną w motywie 8 i przypisie 6. Zob. również oświadczenie ministra finansów sprawującego urząd w maju 2014 r. opublikowane w czasopiśmie Trends i przytoczone w przypisie 7.

4.2. Ogłoszenie i wdrożenie środka stanowią jedną i tę samą interwencję

- (85) Komisja zauważa, że decyzja w sprawie środka została podjęta i ogłoszona przez rząd w dniu 10 października 2008 r. ⁽⁵⁶⁾. Oczywiście jest, że rząd belgijski podjął decyzję o objęciu ARCO programem gwarancji spółdzielczych w tym samym czasie, w którym został opracowany środek na rzecz Dexii w 2008 r. ⁽⁵⁷⁾. W innym komunikacie prasowym z dnia 21 stycznia 2009 r. zawarto bardziej szczegółowy opis środka. Następnie rozpoczęła się transpozycja prawna zobowiązania rządu.
- (86) Komisja zwraca uwagę, że sposób sformułowania i terminy użyte w komunikatach prasowych z dnia 10 października 2008 r. i 21 stycznia 2009 r. („décidé”, „l’engagement”) jednoznacznie potwierdzają podjęte zobowiązanie i stwarzają uzasadnione oczekiwanie, że środek zostanie wdrożony.
- (87) Komunikaty prasowe zostały przesłane również za pośrednictwem kanałów oficjalnych: komunikat prasowy z dnia 10 października 2008 r. został wysłany przez służby ministra finansów, a komunikat prasowy z dnia 10 stycznia 2009 r. wysłano w imieniu premiera i ministra finansów. Powtarzalny charakter tych komunikatów wzmacniał ich przesłanie.
- (88) Komisja zauważa, że już w czasie opublikowania komunikatu prasowego z dnia 10 października 2008 r. jasne było, że program gwarancji spółdzielczych zostanie opracowany jako rozszerzenie systemu gwarancji depozytów. W komunikacie prasowym z dnia 21 stycznia 2009 r. zawarte są dalsze szczegóły techniczne. ARCO zamieściła ten komunikat na swojej stronie internetowej zaraz po jego opublikowaniu, wyraźnie w celu uspokojenia indywidualnych udziałowców. Ponadto Komisja odnotowuje spójność środka w czasie, biorąc pod uwagę fakt, że środek nie zmienił się znacząco w okresie od pierwotnej zapowiedzi z dnia 10 października 2008 r. do promulgacji ostatecznego dekretu królewskiego.
- (89) W swoim wyroku z dnia 19 marca 2013 r. w sprawach połączonych C-399/10 P i C-401/10 P ⁽⁵⁸⁾ Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że ogłoszenie środka i jego faktyczne wdrożenie można uznać za jedną interwencję, jeśli jest to uzasadnione chronologią, celem ogłoszenia i wdrożenia oraz sytuacją przedsiębiorstwa w chwili dokonania takiej interwencji. W podobny sposób, w przypadku przedmiotowego środka, władze belgijskie podjęły decyzję i ogłosiły dnia 10 października 2008 r. środek, który został później wdrożony, mający ten sam cel w odniesieniu do pierwotnie zakładanego beneficjenta. Ponadto we własnych decyzjach Komisja uznawała ogłoszenie i wdrożenie za jeden środek oraz uznawała, że korzyść powstaje od daty ogłoszenia ⁽⁵⁹⁾. Także i belgijski minister finansów sprawujący urząd w maju 2014 r. zakwalifikował przedmiotowy środek jako zobowiązanie dokonane w 2008 r. ⁽⁶⁰⁾.
- (90) W oparciu o informacje zawarte w motywach 85–89 Komisja stwierdza, że ogłoszenie i wdrożenie programu gwarancji spółdzielczych należy traktować jako jeden środek.

⁽⁵⁶⁾ Zostało to również potwierdzone w relacji ówczesnego ministra finansów złożonej przed komisją ds. Dexii opisanej w motywie 8 i w przypisie 6.

⁽⁵⁷⁾ „En même temps” w deklaracjach ówczesnego ministra finansów złożonych przed komisją ds. Dexii cytowanych w przypisie 6.

⁽⁵⁸⁾ Zob. wyrok z dnia 19 marca 2013 r. w sprawach połączonych C-399/10 P i C-401/10 P, Bouygues SA i Bouygues Télécom SA przeciwko Komisji Europejskiej i in., Zb.Orz. 2013.

⁽⁵⁹⁾ Zob. na przykład motyw 48 decyzji Komisji z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie NN 11/10 — Wsparcie kapitałowe na rzecz Irish Nationwide Building Society (Dz.U. C 60 z 25.2.2011, s. 6): „Komisja zauważa ponadto, że pomoc została faktycznie przyznana dnia 22 grudnia 2009 r. w oparciu o wskazanie przez ministra finansów zamiaru dokapitalizowania INBS”; motyw 41 decyzji Komisji z dnia 10 sierpnia 2010 r. w sprawie NN 35/10 dotyczącej trzeciego dokapitalizowania Anglo Irish Bank (Dz.U. C 290 z 27.10.2010, s. 4): „Komisja zauważa ponadto, że dokapitalizowanie zostało faktycznie przyznane dnia 30 czerwca 2010 r. w oparciu o wskazanie przez ministra finansów zamiaru dokapitalizowania Anglo”, motyw 49 i 50 decyzji Komisji z dnia 27 lipca 2012 r. w sprawie SA.34824 dotyczącej zobowiązania HFSF do dokapitalizowania Narodowego Banku Grecji (Dz.U. C 359 z 21.11.2012, s. 18): „Dokapitalizowanie pomostowe sfinalizowane w dniu 28 maja 2012 r. stanowi wykonanie zobowiązania podjętego w pisemnym zobowiązaniu i tym samym kontynuację tej samej pomocy”. Podobne rozumowanie przyjęto również w innych sprawach dotyczących greckich banków: zobowiązanie HFSF do dokapitalizowania Alpha Bank SA.34823 (Dz.U. C 357 z 20.11.2012, s. 36); zobowiązanie HFSF do dokapitalizowania Eurobank SA.34825 (Dz.U. C 359 z 21.11.2012, s. 31) oraz zobowiązanie HFSF do dokapitalizowania Piraeus Bank SA.34826 (Dz.U. C 359 z 21.11.2012, s. 43).

⁽⁶⁰⁾ Zob. przypis 7.

4.3. Istnienie pomocy

- (91) Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu „[z] zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi”.
- (92) Władze belgijskie oraz ARCO twierdzą, że Komisja powinna przeanalizować, czy ARCO otrzymała pomoc państwa, w oparciu o inną decyzję Komisji, a mianowicie w sprawie Ethias⁽⁶¹⁾. Jednak pomoc państwa jest obiektywnym pojęciem zdefiniowanym w Traktacie. Aby środek został sklasyfikowany jako pomoc państwa, musi spełniać następujące cztery (łącznie) kryteria pomocy państwa: (i) powinien zostać przyznany przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych; (ii) powinien zapewniać selektywną korzyść beneficjentowi pomocy; (iii) powinien (potencjalnie) zakłócać konkurencję; oraz (iv) powinien wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (93) Komisja jest zobowiązana ocenić środek w świetle tych czterech kryteriów i dokona tego (w motywach 94–110).

Zasoby państwowe

- (94) Komisja musi ocenić, czy program gwarancji spółdzielczych jest finansowany przy użyciu zasobów państwowych i czy można go przypisać państwu.
- (95) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem⁽⁶²⁾ wszystkie środki pieniężne, które władze publiczne mogą faktycznie przeznaczyć na wsparcie przedsiębiorstw, niezależnie od tego, czy środki te wchodziły czy nie na stałe w skład majątku państwa, objęte są zakresem stosowania art. 107 ust. 1 Traktatu, pod warunkiem że są stale pod kontrolą państwa, a zatem pozostają do dyspozycji właściwych organów krajowych.
- (96) W szczególności pomoc państwa występuje, gdy środki te pochodzą ze składek wymaganych prawem krajowym oraz są zarządzane i przydzielane zgodnie z przepisami tego prawa, nawet jeśli administruje nimi instytucja odrębna od państwa. Status podmiotu lub przedsiębiorstwa przyznającego pomoc nie jest traktowany jako czynnik decydujący dla zastosowania reguł dotyczących pomocy państwa.
- (97) W odniesieniu do organizacji programu gwarancji spółdzielczych Komisja zauważa, że prawo belgijskie określa składki, jakie uczestnicy muszą wpłacać, oraz sposób wykorzystywania tych środków. Zatem środki specjalnego funduszu ochrony są uznawane za zasoby państwowe, nawet jeśli pierwotnie pochodzą ze źródeł prywatnych.
- (98) Ponadto, w razie potrzeby, kasa depozytowo-konsygnacyjna, będąca podmiotem rządowym, zapewnia środki wymagane do sfinansowania wypłat, które ma zrealizować specjalny fundusz ochrony. Ten aspekt programu gwarancji spółdzielczych stwarza w każdym przypadku wystarczająco konkretne ryzyko gospodarcze dotyczące obciążeń dla budżetu państwa członkowskiego, aby można było stwierdzić wykorzystanie zasobów państwowych w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu⁽⁶³⁾.
- (99) Jeśli chodzi o możliwość przypisania środka państwu belgijskiemu, oczywiste jest, że program gwarancji spółdzielczych nie może być postrzegany jako transpozycja dyrektywy 94/19/WE. Dyrektywa ta zobowiązuje państwa członkowskie wyłącznie do wprowadzenia systemu gwarancji dla depozytów instytucji kredytowych i art. 2 tej dyrektywy jednoznacznie przewiduje, że wszystkie instrumenty wchodzące w zakres pojęcia środki własne instytucji kredytowych są wyłączone ze spłaty przez systemy gwarancji depozytowych. Jeśli państwo członkowskie podejmie decyzję o stworzeniu innych systemów spłaty gwarantujących inne produkty finansowe, taka decyzja

⁽⁶¹⁾ Jak opisano w motywach 56 i 63.

⁽⁶²⁾ Zob. wyrok z dnia 19 grudnia 2013 r. w sprawie C-262/12 Vent de Colère, Zb.Orz. 2013, pkt 21, oraz wyrok z dnia 12 grudnia 1996 r. w sprawie T-358/94 Air France przeciwko Komisji, Rec. 1996, s. II-2109, pkt 63–69.

⁽⁶³⁾ Zob. wyrok z dnia 8 września 2011 r. w sprawie C-279/08 P, Komisja przeciwko Niderlandom, Zb.Orz. 2011, s. I-7671, pkt 111.

nie wynika z prawa unijnego, ale jest inicjatywą samego państwa członkowskiego ⁽⁶⁴⁾. Komisja zauważa również, że władze belgijskie odnoszą się do systemu rekompensat dla inwestorów, jednak to porównanie nie jest właściwe, ponieważ systemy rekompensat dla inwestorów nie mają obejmować ryzyka inwestycyjnego. Jak wyjaśniono już w motywie 21, systemy rekompensat dla inwestorów są przeznaczone wyłącznie dla przypadków, w których przedsiębiorstwo inwestycyjne nie może zwrócić aktywów należących do inwestora na przykład z powodu oszustwa lub problemów z systemami przedsiębiorstwa.

Selektywna korzyść

- (100) Komisja stwierdza, że program gwarancji spółdzielczych stworzył korzyść dla ARCO. Trybunał Sprawiedliwości uznał, że przedsiębiorstwa mogą uzyskiwać korzyść w formie lepszego dostępu do kapitału, jeśli środek przyjęty przez państwo członkowskie na rzecz inwestorów zwiększa ich chęć do przeznaczenia pieniędzy na określony zestaw celów inwestycyjnych ⁽⁶⁵⁾. W przypadku przedmiotowego środka pomógł on podmiotom grupy ARCO utrzymać istniejący kapitał, przekonując istniejących udziałowców spółdzielni, aby nie wycofywali się z tych spółdzielni ⁽⁶⁶⁾, co stanowiło szczególnie ważną korzyść w niepewnej sytuacji rynkowej charakteryzującej okres bezpośrednio po ogłoszeniu upadłości Lehman Brothers. W dniu 21 stycznia 2009 r. ARCO zamieściła na swojej stronie internetowej komunikat prasowy rządu belgijskiego, aby uspokoić swoich udziałowców, co jasno wskazuje, że możliwość uspokojenia inwestorów była poważną korzyścią dla ARCO. W tym kontekście Komisja odnotowuje, że w prospekcie ARCOPAR wydanym latem 2008 r. ⁽⁶⁷⁾ wspomniano również o ryzyku indywidualnych udziałowców wycofujących się ze spółdzielni finansowej ⁽⁶⁸⁾ ⁽⁶⁹⁾.
- (101) Środek jest również wyraźnie selektywny. Po pierwsze, dotyczy wyłącznie posiadaczy udziałów spółdzielni finansowych, a nie osób posiadających produkty inwestycyjne wydane przez konkurencyjne przedsiębiorstwa. Zatem podmioty finansowe oferujące konserwatywne obligacje lub fundusze rynku pieniężnego bądź fundusze wzajemne z gwarancją kapitału nie mogły zaoferować swoim klientom podobnej gwarancji. Władze belgijskie twierdzą, że indywidualne udziały spółdzielni finansowych są w istocie podobne do depozytów ⁽⁷⁰⁾. Jednak szereg elementów wskazanych przez władze belgijskie odnosi się ogólnie do spółdzielni, a nie do spółdzielni finansowych. Ponadto opis udziałów spółdzielni finansowych przedstawiony przez władze belgijskie nie zawiera odniesień do odpowiednich informacji, takich jak ryzyko związane z inwestycjami w takie instrumenty ⁽⁷¹⁾, które nie jest charakterystyczne dla depozytów.
- (102) Selektywny charakter środka widoczny jest również w przypadku porównania sposobu, w jaki traktowane są spółdzielnie finansowe, ze sposobem traktowania innych zatwierdzonych spółdzielni, które nie są spółdzielniami finansowymi. Władze belgijskie powoływały się na wyrok w sprawie Paint Graphos, aby uzasadnić specjalne traktowanie indywidualnych udziałowców spółdzielni finansowych. Wyrok w sprawie Paint Graphos wydano w następstwie wniosku sądu włoskiego o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, który chciał wiedzieć, czy ulgi podatkowe dla spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni pracowniczych mogą być klasyfikowane jako pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu. W swoim orzeczeniu Trybunał stwierdził, że korzyść podatkowa musi zostać oceniona w oparciu o cztery łączne kryteria dotyczące pomocy państwa i zapewnił bardziej szczegółowe wytyczne, w szczególności odnoszące się do sposobu dokonywania oceny, czy dana korzyść podatkowa stanowi korzyść selektywną ⁽⁷²⁾. Trybunał stwierdził, że należy ustalić: (i) czy dana korzyść podatkowa może być uzasadniona charakterystycznymi cechami wynikającymi z natury danego systemu podatkowego ⁽⁷³⁾; (ii) czy istniały odpowiednie procedury kontrolne i nadzorcze ⁽⁷⁴⁾; oraz (iii) czy korzyść podatkowa była proporcjonalna i nie wykraczała poza konieczne minimum ⁽⁷⁵⁾.

⁽⁶⁴⁾ W związku z tym zob. wyrok z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie C-460/07 Puffer, Zb.Orz. 2009, s. I-3251, pkt 69–71 oraz wyrok z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie T-351/02 Deutsche Bahn przeciwko Komisji, Zb.Orz. 2006, s. II-1047, pkt 99–104.

⁽⁶⁵⁾ Wyrok z dnia 19 września 2000 r. w sprawie C-156/98 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. 2000, s. I-6857, pkt 26 i 27. Sprawa C-382/99 Niderlandy przeciwko Komisji, Rec. 2002, s. I-5163, pkt 38 i 60–66. Zob. też sprawa T-445/05 Associazione italiana del risparmio gestito i Fineco Asset Management przeciwko Komisji, Zb.Orz. 2009, s. II-289, pkt 131.

⁽⁶⁶⁾ Zob. również oświadczenia obecnego belgijskiego ministra finansów opublikowane w czasopiśmie Trends i cytowane w przypisie 7.

⁽⁶⁷⁾ Zob. przypis 39.

⁽⁶⁸⁾ Zob. motyw 44.

⁽⁶⁹⁾ Ponadto ARCO uzyskała korzyść ze środka, ponieważ mogła wykorzystać program gwarancji spółdzielczych do przyciągnięcia nowego kapitału, nawet jeśli Komisja przyznaje, że od dnia 10 października 2008 r. ARCO nie skorzystała z tej możliwości. Z kolei inne spółdzielnie finansowe, takie jak ArgenCo i Lanbokas/Agricaiss, mimo że zdobyły nowy kapitał, jednoznacznie zdystansowały się od programu gwarancji spółdzielczych, jak opisano w przypisie 12.

⁽⁷⁰⁾ Zob. motyw 60 opisujący, co władze belgijskie uważają za kluczowe cechy indywidualnych udziałów w spółdzielniach finansowych.

⁽⁷¹⁾ Motyw 44 w szczególności wskazuje, że udziałowcy ARCO posiadają lewarowane inwestycje w aktywa, które charakteryzuje wysokie ryzyko związane z jednym przedsiębiorstwem (tj. Dexia).

⁽⁷²⁾ Zob. pkt 48–76 wyroku.

⁽⁷³⁾ Pkt 67–73 wyroku.

⁽⁷⁴⁾ Pkt 74 wyroku.

⁽⁷⁵⁾ Pkt 75 i 76 wyroku.

- (103) Zdaniem Komisji argument władz belgijskich nie może zostać uznany, ponieważ charakter korzyści przyznanej przez środek jest jakościowo inny niż ten przeanalizowany przez Trybunał w sprawie Paint Graphos. Środek zastosowany przez Belgię zakłada przyznanie korzyści, a nie zwolnienie z obciążenia podatkowego lub obowiązku uiszczenia opłaty. W związku z tym trzyetapowa analiza stosowana przez Trybunał w celu oceny, czy korzyść podatkowa lub zwolnienie podatkowe są selektywne, nie może być zastosowana do tego środka.
- (104) W każdym razie, nawet jeśli wyrok w sprawie Paint Graphos mógłby być zastosowany do przedmiotowego środka, jego specyficzne cechy sprawiłyby, że utrzymany zostałby jego selektywny charakter.
- (105) Po pierwsze, Komisja odnotowuje, że sprawa Paint Graphos odnosi się do wszystkich spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni pracowniczych, a nie do stosunkowo małego podsektora, takiego jak spółdzielnie finansowe. Jeśli, jak twierdzi Belgia, należy zapewnić specjalne traktowanie dla „prawdziwych” spółdzielni, takie specjalne traktowanie powinno dotyczyć wszystkich zatwierdzonych spółdzielni. Zakres środka ograniczony do spółdzielni finansowych jest zatem wystarczający sam w sobie do stwierdzenia selektywnego charakteru środka.
- (106) Po drugie, Komisja zauważa, że według władz belgijskich spółdzielnie finansowe miałyby być uprawnione do korzystania z dodatkowych przywilejów począwszy od dnia 10 października 2008 r. Komisja odnotowuje, że przed tą datą istniejące zatwierdzone spółdzielnie korzystały z formy preferencyjnego traktowania w związku z ich specjalnym statusem, w postaci zwolnienia z podatku u źródła ⁽⁷⁶⁾. W ramach niniejszej decyzji Komisja nie wypowiada się, czy ta korzyść podatkowa była proporcjonalna, jednak uważa, że nic nie uzasadniało nagłego wprowadzenia w dniu 10 października 2008 r. dodatkowej rekompensaty lub ochrony dla spółek, które miały status spółdzielni finansowych.
- (107) Ponadto, nawet jeśli Komisja miałaby przeprowadzić analizę, wzorując się na wyroku w sprawie Paint Graphos, jak zaproponowała Belgia, uważa, że nie ma uzasadnienia dla zapewniania 100 % gwarancji dla indywidualnych udziałowców ARCO (tj. część (i) analizy z wyroku w sprawie Paint Graphos), której podmioty były spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością. Ze względu na charakter takich spółek określony w ogólnych belgijskich przepisach prawa spółek, indywidualni udziałowcy ARCO powinni byli mieć świadomość, że mogli stracić cały swój kapitał w przypadku likwidacji ⁽⁷⁷⁾. Ponadto ochrona 100 % kapitału subskrybowanego przez indywidualnych udziałowców spółdzielni finansowych nie jest środkiem proporcjonalnym (część (iii) analizy z wyroku w sprawie Paint Graphos), ponieważ ci udziałowcy byłiby chronieni przed każdym ryzykiem, co zapewniałoby nienależną korzyść przedsiębiorstwom, których są udziałowcami ⁽⁷⁸⁾.

Zakłócenie konkurencji oraz wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi

- (108) Program gwarancji spółdzielczych zapewnia spółdzielniom finansowym korzyść, której nie mają inne podmioty oferujące detaliczne produkty inwestycyjne ani inne zatwierdzone spółdzielnie niefinansowe. Dzięki środkowi ARCO mogła utrzymać swój udział w rynku przez dłuższy okres. ARCO nie doświadczyła wtedy odpływu kapitału, ale doświadczyła go w późniejszym czasie i na niższym poziomie, niż miałyby to miejsce w przypadku braku przedmiotowego środka. W związku z tym inne podmioty, które musiały konkurować w oparciu tylko o własne możliwości i nie mogły polegać na programie gwarancji spółdzielczych, nie miały dostępu do kapitału, który w innej sytuacji byłby dostępny do inwestycji. Program gwarancji spółdzielczych zakłóca zatem konkurencję ⁽⁷⁹⁾.
- (109) Jeśli państwo członkowskie przyznaje pomoc przedsiębiorstwu, działalność wewnętrzna może zostać w efekcie utrzymana lub zwiększona, a tym samym możliwości dla przedsiębiorstw mających siedziby w innych państwach członkowskich w zakresie (dalszej) penetracji rynku zostają ograniczone ⁽⁸⁰⁾. Z uwagi na fakt, że na rynku belgijskim działa wielu międzynarodowych dostawców produktów inwestycyjnych, środek z całą pewnością wywiera wpływ na handel wewnątrzunijny.

⁽⁷⁶⁾ Zob. motyw 26.

⁽⁷⁷⁾ Zob. podsumowanie w motywie 44 czynników ryzyka związanych z posiadaniem udziałów w ARCOPAR, opisanych w prospekcie ARCOPAR opublikowanym latem 2008 r.

⁽⁷⁸⁾ Jako że analiza w motywie 107 jest wystarczająca, aby wykazać, że program gwarancji spółdzielczych nie spełnia kryteriów opisanych w wyroku w sprawie Paint Graphos, Komisja nie musi wypowiadać się w niniejszej decyzji na temat kwestii, czy zapewnione są odpowiednie procedury kontroli i nadzoru w celu zapobiegania wybieraniu i zmienianiu przez podmioty gospodarcze ich określonej formy prawnej wyłącznie w celu skorzystania z pewnych korzyści dla takich przedsiębiorstw (część (ii) analizy z wyroku w sprawie Paint Graphos).

⁽⁷⁹⁾ Zob., dla podobnej analizy, ustalenia Trybunału w sprawie C-156/98 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. 2000, s. I-6857, pkt 29–31.

⁽⁸⁰⁾ Zob. wyrok z dnia 8 maja 2013 r. w sprawie Libert i in., Zb.Orz. 2013, pkt 76–79.

Wniosek

- (110) W oparciu o analizę dokonaną w motywach 91–109 Komisja stwierdza, że program gwarancji spółdzielczych obejmuje zasoby państwowe, stanowi selektywną korzyść dla ARCO, zakłóca konkurencję oraz wpływa na handel wewnątrzunijny, a zatem spełnia wszystkie kryteria, aby zostać uznanym za pomoc państwa. Wszystkie te elementy występowały najpóźniej w momencie przyjęcia dekretu królewskiego z dnia 10 października 2011 r., ale korzyść stworzona przez środek istniała już od momentu ogłoszenia przez belgijski rząd w dniu 10 października 2008 r., że taki środek zostanie stworzony. Należy brać pod uwagę całą kwotę korzyści podczas badania zgodności pomocy i — w razie potrzeby — w przypadku jej odzyskiwania od beneficjentów.

4.4. Zgodność pomocy

- (111) Po ustaleniu, że program gwarancji spółdzielczych stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, Komisja musi ustalić, czy pomoc taką można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
- (112) Art. 107 ust. 1 Traktatu przewiduje, że, z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktacie, pomoc państwa jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym i dlatego jest zakazana. W art. 107 ust. 2 i 3 natomiast zdefiniowane są dwie kategorie pomocy zgodnej z rynkiem wewnętrznym.
- (113) Najpierw w art. 107 ust. 2 Traktatu wymienione są kategorie pomocy państwa, które są automatycznie wyłączone z zasady zakazu, ale program gwarancji spółdzielczych nie znajduje się w żadnej z tych kategorii.
- (114) Następnie w art. 107 ust. 3 Traktatu wymienionych jest kilka kategorii pomocy, które mogą być uznane za zgodne z rynkiem wewnętrznym. Teoretycznie zastosowanie może mieć art. 107 ust. 3 lit. b) lub lit. c).
- (115) W odniesieniu do art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu Komisja wyjaśniła w wytycznych, w jaki sposób będzie stosować wyłączenie przewidziane w tym postanowieniu do niektórych rodzajów pomocy. Komisja odnotowuje jednak, że omawiany środek nie odpowiada żadnemu rodzajowi pomocy ujętemu w tych wytycznych. Ponadto ani Belgia, ani ARCO nie podały żadnej informacji wskazującej na cel leżący we wspólnym interesie, umożliwiającej powołanie się na to postanowienie. W związku z tym Komisja powinna zbadać ewentualną zgodność środka wyłącznie w oparciu o art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu.
- (116) W odniesieniu do art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu Komisja odnotowuje argument władz belgijskich, iż w przypadku gdyby Komisja uznała, że program gwarancji spółdzielczych obejmuje pomoc państwa, środek powinien zostać oceniony na podstawie tego postanowienia, które pozwala uznać pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeśli jest ona niezbędna w celu zaradzenia poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego.
- (117) Jednak art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu wymaga restrykcyjnej interpretacji pojęcia poważnego zaburzenia w gospodarce państwa członkowskiego. Zaburzenie takie musi wpływać na całą gospodarkę państwa członkowskiego, a nie tylko na gospodarkę jednego z jego regionów lub obszarów ⁽⁸¹⁾.
- (118) Kiedy kryzys finansowy osiągnął swój pierwszy punkt kulminacyjny jesienią 2008 r., w komunikacie bankowym z 2008 r. Komisja podjęła decyzję, że art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu może być stosowany do oceny środków podejmowanych w celu zaradzenia problemom instytucji finansowych ⁽⁸²⁾.

⁽⁸¹⁾ Zob. wyrok Trybunału z dnia 15 grudnia 1999 r. w sprawach połączonych T-132/96 i T-143/96 Freistaat Sachsen, Volkswagen AG i Volkswagen Sachsen GmbH przeciwko Komisji, Rec. 1999, s. II-3663, pkt 167.

⁽⁸²⁾ Jednocześnie w pkt 11 komunikatu bankowego z 2008 r. dodano, że stosowania art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu nie należy w tym czasie uogólniać poza sektor finansowy.

- (119) Poza sektorem finansowym Komisja opracowała również na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu tymczasowe wspólnotowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiające dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego („tymczasowe ramy”) ⁽⁸³⁾. Jednak ramy te nie mają zastosowania do omawianego środka. Są raczej ukierunkowane na gospodarkę realną, umożliwiając państwu członkowskiemu podejmowanie odpowiednich środków w celu ułatwienia dostępu do finansowania przedsiębiorstwom chcącym inwestować podczas kryzysu finansowego w okresie, gdy możliwości finansowania bankowego stały się bardziej ograniczone. Problemy ARCO nie są związane z brakiem finansowania bankowego, ale z aktywami (tzn. udziałami w Dexii), których wycena musiała zostać skorygowana w dół. Ponadto program gwarancji spółdzielczych — gwarantujący 100 % instrumentu zobowiązań — nie jest objęty żadną z kategorii pomocy omówionych w tych ramach w pozycji 4.3.
- (120) Skoro spółdzielnie finansowe nie są instytucjami finansowymi w rozumieniu komunikatu bankowego z 2008 r. ⁽⁸⁴⁾, pomoc musi zostać oceniona bezpośrednio na podstawie Traktatu. Aby środek spełniał ogólne kryteria zgodności określone w art. 107 ust. 3 Traktatu, środek musi spełniać następujące warunki ⁽⁸⁵⁾:
- a) *stosowność*: pomoc musi być dobrze ukierunkowana, aby umożliwić skuteczne osiągnięcie celu polegającego na zaradzeniu poważnym zaburzeniom w gospodarce. Nie będzie to miało miejsca, jeśli środek nie będzie odpowiedni w celu zaradzenia danym zaburzeniom;
  - b) *konieczność*: zastosowanie środka o określonej kwocie i postaci musi być konieczne do osiągnięcia celu. Wymóg ten sugeruje, że jego kwota musi stanowić minimalną kwotę niezbędną do osiągnięcia celu, a jego forma musi być najbardziej odpowiednia do zaradzenia zaburzeniom;
  - c) *proporcjonalność*: pozytywne skutki wynikające z zastosowania środka powinny kompensować w odpowiedni sposób zakłócenia konkurencji, tak by zakłócenia te ograniczały się do minimum niezbędnego do osiągnięcia celów leżących u podstaw zastosowanego środka.
- (121) Odnosnie do stosowności środka Komisja zauważyła, że wpływ spółdzielni finansowych na całą gospodarkę zasadniczo różni się od wpływu tradycyjnych banków, które są narażone na masowe wycofywanie środków. Jeśli wszyscy posiadacze depozytów w danym banku zdecydowaliby się wycofać środki w tym samym czasie, bank byłby zobowiązany zbyć wszystkie swoje aktywa nie płynne w krótkim czasie (prowadząc „pospieszną sprzedaż”), co mogłoby mieć poważne konsekwencje dla kredytowania realnej gospodarki oraz mogłoby wywołać spadkową spiralę cen aktywów. Jednak spółdzielnie finansowe nie kredytują gospodarki realnej. Ponadto są uprawnione do ustawowego ograniczenia wycofywania się ⁽⁸⁶⁾, więc niekontrolowane zbywanie aktywów jest z zasady możliwe do uniknięcia. Ten drugi element podkreśla znaczącą różnicę pod względem skutków systemowych pomiędzy depozytami a udziałami w spółdzielniach.
- (122) Z prawnego punktu widzenia jest również jasne, że udziałowcy spółdzielni finansowych są udziałowcami spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W związku z tym statusem indywidualni udziałowcy spółdzielni finansowych są w świetle prawa narażeni na możliwość utraty części lub wszystkich swoich początkowych nakładów kapitałowych. W tym kontekście Komisja odnotowuje również fakt, że prezes BNB nie potwierdził, że udziały w spółdzielniach finansowych są podobne do depozytów oszczędnościowych w instytucjach kredytowych ⁽⁸⁷⁾.
- (123) Komisja zauważa ponadto, że indywidualni udziałowcy spółdzielni finansowych mają zdecydowanie inną pozycję w „strukturze kaskadowej” ⁽⁸⁸⁾ w przypadku likwidacji lub upadłości tych podmiotów niż posiadacze depozytów oszczędnościowych w instytucji kredytowej. Instytucje kredytowe są podmiotami objętymi regulacjami, dla których regulator zapewnia dostępność określonej kwoty kapitału. Ten kapitał stanowi pierwszą możliwość złagodzenia skutków likwidacji lub upadłości. Tymczasem udziałowcy spółdzielni finansowych nie posiadają żadnej tego typu ochrony. W przypadku likwidacji lub upadłości są w pierwszej kolejności narażeni na konsekwencje.
- (124) W oparciu o argumenty przedstawione w motywach 121–123 Komisja stwierdza, że program gwarancji spółdzielczych chroni jedynie spółdzielnie finansowe oraz ich indywidualnych udziałowców przed konsekwencjami ich inwestycji w przeszłości. Jednak nie jest stosownym środkiem pozwalającym uniknąć poważnych zaburzeń w belgijskiej gospodarce.

⁽⁸³⁾ Dz.U. C 83 z 7.4.2009, s. 1.

⁽⁸⁴⁾ Działania instytucji finansowych to na przykład te wymienione w załączniku I do dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 177 z 30.6.2006, s. 1).

⁽⁸⁵⁾ Zob. wyrok z dnia 17 września 1980 r. w sprawie 730/79 Philip Morris przeciwko Komisji, Rec. 1980, s. 2671.

⁽⁸⁶⁾ Zob. motyw 41.

⁽⁸⁷⁾ Jak wskazano w motywie 13.

⁽⁸⁸⁾ Gdy spółka ogłasza upadłość, udziałowcy tracą zainwestowane środki zgodnie z ich pozycją w strukturze zobowiązań. Ten proces określany jest mianem „struktury kaskadowej”.

- (125) Jeśli chodzi o konieczność zastosowania środka, Komisja przypomina, że władze belgijskie przyjęły już znaczące środki w celu zapobiegnięcia zaburzeniom w gospodarce tego kraju. Wprowadziły już inne środki mające ustabilizować belgijski system finansowy, a w szczególności banki i inne instytucje finansowe, w które inwestowały spółdzielnie finansowe. Belgijski system gwarancji depozytowych chronił depozyty do kwoty 100 000 EUR i Belgia pomogła Fortis, KBC, Dexii i Ethias poprzez dokapitalizowanie, środki wsparcia płynności, środki dotyczące aktywów o obniżonej jakości i środki *ad hoc*. Komisja stwierdza, że nie było konieczne zapewnianie ochrony niektórym indywidualnym udziałowcom w przypadku spółdzielni finansowych, które są ostatecznie spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością.
- (126) Jeśli chodzi o pismo prezesa BNB, na które powołują się władze belgijskie, Komisja odnotowuje, że pochodzi z października 2011 r., czyli długo po dniu 10 października 2008 r., kiedy środek został ogłoszony. Ponadto w piśmie nie ma mowy o tym, że środek jest konieczny do uniknięcia poważnych zaburzeń w belgijskiej gospodarce. Wskazuje ono tylko, że środek pozwoliłby ⁽⁸⁹⁾ ograniczyć negatywne skutki kryzysu (systemowego). Jeśli chodzi o pismo Rady Stabilności Finansowej Komisja zauważa, że omawia ono jedynie rozszerzenie zakresu systemu gwarancji depozytów oraz wprowadzenie systemu gwarancji produktów ubezpieczeniowych „klasy 21”.
- (127) Odnosząc się do kwestii proporcjonalności środka, Komisja zauważa, że sposób, w jaki środek został skonstruowany, nie chroni w wystarczającym stopniu przed negatywną selekcją ⁽⁹⁰⁾. Dobrowolny charakter programu gwarancji spółdzielczych w połączeniu z widocznym brakiem testu rentowności stwarza zachętę do przystępowania, dopiero gdy uruchomienie gwarancji jest oczywiste. W takim scenariuszu beneficjent może wykorzystywać gwarancję, unikając równocześnie w dużym stopniu płacenia opłat gwarancyjnych do ostatniego momentu przed likwidacją.
- (128) Komisja jest również zdania, że program gwarancji spółdzielczych stwarza nadmierne zakłócenia w normalnym funkcjonowaniu rynku. Środek pozwolił ARCO ochronić swoją pozycję na rynku detalicznych produktów finansowych i w rezultacie konkurencji ARCO, którzy nie mogli polegać na programie gwarancji spółdzielczych, doświadczyli lub mogli doświadczyć negatywnego wpływu na ich udział w rynku i rentowność.
- (129) Podsumowując, środek nie może być uznany za zgodny z rynkiem wewnętrznym, ponieważ nie jest ani stosowny, ani konieczny, ani proporcjonalny do celów stosowania art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu i nie wchodzi w zakres żadnego innego postanowienia regulującego kwestie zgodności pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym.

4.5. Obliczenie pomocy

- (130) W celu obliczenia korzyści podlegającej odzyskaniu od ARCO Komisja uwzględni następujące parametry i fakty ⁽⁹¹⁾:
- maksymalną kwotę odpływu kapitału zgodnie ze statutem ARCO, która jest ograniczona do 10 % całkowitego kapitału lub do 10 % bazy udziałowców ⁽⁹²⁾,
  - fakt, że wyłącznie indywidualni udziałowcy są objęci programem gwarancji spółdzielczych,
  - specyficzną formę programu gwarancji spółdzielczych, który był z jednej strony dobrowolny, pozostawiając spółdzielniom finansowym wybór w zakresie uczestnictwa, a z drugiej strony — otwarty nawet dla spółdzielni finansowych obciążonych wysokim poziomem ryzyka upadłości lub likwidacji (jak w omawianym przypadku, gdy dnia 8 grudnia 2011 r., wkrótce po przyjęciu tych spółek do programu, walne zgromadzenia ARCOFIN, ARCOPAR i ARCOPLUS zatwierdziły wnioski swoich zarządów w sprawie przejścia w stan dobrowolnej likwidacji),

⁽⁸⁹⁾ Komisja odnotowuje, że w piśmie w istocie stosowana jest forma warunkowa „pozwoliłby” (fr. *permettrait*), a nie bardziej twierdząca forma czasu przyszłego „pozwoli” (fr. *permettra*).

⁽⁹⁰⁾ Zob. też uwagi w piśmie prezesa BNB w motywie 13.

⁽⁹¹⁾ W celu uproszczenia Komisja opracowała model z pojedynczym okresem, zakładający, że indywidualni udziałowcy mogą wycofać się wyłącznie w tym jednym okresie. Jest to ostrożne założenie.

⁽⁹²⁾ Zob. przypis 40.

- fakt, że na długo przed przejściem w stan dobrowolnej likwidacji ARCO była już w krytycznej sytuacji finansowej, ponieważ — jako opisano w motywach 38, 44 i 82 — zainwestowała znaczące środki w akcje Dexii — banku, który jesienią 2008 r. musiał zostać uratowany przed upadłością przez rządy Belgii, Francji i Luksemburga, co doprowadziło do sytuacji, w której jakkolwiek znaczący spadek wartości akcji Dexii był nadal szkodliwy dla pozycji finansowej ARCO, w szczególności ze względu na fakt, że ARCO sfinansowała swój udział w ratowaniu Dexii przez przejęcie części zadłużenia,
- oraz fakt, że w 2011 r. ARCO wniosła opłatę wstępną i roczną składkę gwarancyjną.
- (131) Korzyścią uzyskaną przez ARCO była ochrona przed odpływami kapitału, którym ARCO mogłaby w innym przypadku zapobiec wyłącznie przez zastosowanie postanowień statutu po stracie 10 % ⁽⁹³⁾ swojego kapitału lub 10 % bazy udziałowców. Tak duże odpływy lub liczne przypadki wycofania się mogły mieć miejsce w sytuacji, gdyby ARCO obiektywnie weszła w stan nadmiernego zadłużenia, wszczęła postępowanie upadłościowe lub likwidacyjne lub — bardziej subiektywnie, jak w niektórych przypadkach masowych wypłat depozytów ⁽⁹⁴⁾ — jak tylko udziałowcy uznaliby, że ARCO nie jest już bezpieczną inwestycją, na przykład ze względu na jej dużą ekspozycję na sytuację finansową i wartość rynkową Dexii.
- (132) Komisja przyjmuje ostrożne podejście ⁽⁹⁵⁾ przy obliczaniu korzyści uzyskanej przez ARCO, uwzględniając potencjalny odpływ kapitału jedynie w jednym okresie rocznym zamiast wielu okresów. W ten sposób uzyskany wynik powinien odzwierciedlać minimalny efekt programu gwarancji spółdzielczych, chociaż w rzeczywistości gwarancja mogła również uchronić ARCO przed koniecznością radzenia sobie z kilkukrotnym odpływem udziałowców i kapitału do maksymalnego dozwolonego pułapu. Statut pozwalał ARCO wstrzymać odpływ kapitału, jeśli odpłynęłoby 10 % kapitału lub 10 % bazy udziałowców. Do celów obliczenia kwoty pomocy Komisja zakłada, że ARCO wybrałaby bardziej efektywną alternatywę z tych dwóch opcji, to znaczy alternatywę pozwalającą utrzymać wyższy poziom kapitału. Jeśli chodzi o opcję związaną z wycofywaniem się udziałowców, Komisja odniesie się do najniższej liczby indywidualnych udziałowców w okresie, w którym powstała korzyść (począwszy od 10 października 2008 r.), co stanowi kolejne ostrożne założenie, oraz przypisze tym udziałowcom średni udział kapitału tego roku. Jeśli chodzi o opcję związaną z odpływem kapitału, Komisja również odniesie się do roku z najniższą kwotą kapitału.
- (133) Komisja bierze również pod uwagę, że korzyść wynikająca ze środka została częściowo zmniejszona ze względu na fakt, że ARCO, obejmująca trzy podmioty prawne ARCOPAR, ARCOFIN i ARCOPLUS, musiała zapłacić jednorazową opłatę wstępną i składkę gwarancyjną za jeden rok, mimo że płatności te zostały dokonane dopiero jesienią 2011 r., tuż przed złożeniem przez ARCO wniosku o dobrowolną likwidację.
- (134) Zatem korzyść uzyskana w związku ze środkiem jest równa mniejszej kwocie wynikającej z następujących dwóch obliczeń: a) 10 % kapitału roku z najniższym kapitałem w okresie od dnia 10 października 2008 r. do dnia 8 grudnia 2011 r. minus całkowita kwota zapłaconych już opłat i składek; oraz b) 10 % najmniejszej liczby udziałowców w okresie od dnia 10 października 2008 r. do dnia 8 grudnia 2011 r., pomnożone przez średni udział kapitału na udziałowca w tym samym roku, minus całkowita kwota zapłaconych już opłat i składek.
- (135) W ujęciu bezwzględny prawdopodobieństwo wycofania kapitału przez inwestorów wzrasta w czasie, utrudniając obliczenie odsetek należnych z tytułu otrzymanej korzyści. Aby zapewnić wyeliminowanie całej korzyści uzyskanej przez ARCO, pozwalając jednocześnie państwu członkowskiemu na stosowanie wykonalnej metody do obliczenia odsetek od zwracanej pomocy ⁽⁹⁶⁾, Komisja uznaje, że całość korzyści była w pełni dostępna przynajmniej od dnia 8 grudnia 2011 r., i wymaga, aby kwoty do odzyskania obejmowały odsetki począwszy od dnia 8 grudnia 2011 r. do czasu ich rzeczywistego odzyskania.
- (136) Aby możliwa była weryfikacja obliczeń pomocy, Komisja zwraca się do Belgii o dostarczenie wykazu liczby udziałowców odpowiednio ARCOPAR, ARCOFIN i ARCOPLUS za okres od dnia 10 października 2008 r. do dnia 8 grudnia 2011 r. zarejestrowanych na koniec każdego roku.

⁽⁹³⁾ Komisja zauważa, że gdyby inni udziałowcy ARCO nie wycofali swoich środków, indywidualni udziałowcy mogliby wycofać większy odsetek środków. Jednak aby przyjąć ostrożne podejście, Komisja wykorzystwała do celów tych obliczeń wartość 10 %.

⁽⁹⁴⁾ W celu porównania z przypadkiem banku, w którym nastąpiło nagłe wycofywanie środków w kontekście niedawnego kryzysu finansowego, zob. sprawa Northern Rock (Dz.U. C 149 z 1.7.2009, s. 16).

⁽⁹⁵⁾ Tzn. potencjalnie zaniża korzyść.

⁽⁹⁶⁾ Zob. wyrok z dnia 28 lipca 2011 r. w sprawie C-403/10 P, Mediaset przeciwko Komisji, Zb.Orz. 2011, s. I-117* streszczenie opublikowane, pkt 126 i 127 oraz cytowane tam orzecznictwo.

- (137) W uwagach dodatkowych przekazanych ponad półtora roku po terminie składania uwag dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania władze belgijskie nie dostarczyły żadnych nowych informacji odnoszących się do istoty sprawy. Władze belgijskie twierdzą, że Komisja nie może zakazać wykonania gwarancji udzielonych indywidualnym udziałowcom, nie może wymagać od państwa zawieszenia jakichkolwiek wypłat w ramach programu gwarancji spółdzielczych ani odzyskiwać wypłat dokonanych w ramach programu na rzecz indywidualnych udziałowców.
- (138) Na poparcie swoich argumentów władze belgijskie podkreśliły, że indywidualni udziałowcy nie byli przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, i uznały, że wykonanie gwarancji na rzecz indywidualnych udziałowców nie miałoby wpływu na ARCO ani na prawdopodobieństwo odzyskania przez Belgię pomocy.
- (139) W odpowiedzi Komisja zaznacza, że kwoty, których odzyskanie nakazuje się w niniejszej decyzji, były w istocie pomocą dla ARCO.
- (140) Komisja podkreśla, że zgodnie z art. 108 ust. 2 Traktatu fakt uznania pomocy udzielonej przez państwo za niezgodną z rynkiem wewnętrznym jest wystarczającą podstawą uzasadniającą nakazanie państwu zniesienie tej pomocy⁽⁹⁷⁾. Władze belgijskie nie mogą zatem twierdzić, że zakaz wypłaty gwarancji uznanej za niezgodną pomoc jest sprzeczny z prawem Unii.
- (141) Są one zatem zobligowane do zastosowania się do nakazu zawartego w decyzji o wszczęciu postępowania do zawieszenia wdrażania przedmiotowego środka, a zatem do niedokonywania wypłat.
- (142) Dlatego uzasadnione jest także, aby Belgia nadal powstrzymywała się od wszelkich wypłat w ramach tego środka pomocy.

Wniosek

- (143) Komisja stwierdza, że program gwarancji spółdzielczych stanowi pomoc państwa na rzecz ARCOPAR, ARCOFIN i ARCOPLUS wdrożoną przez Belgię niezgodnie z prawem, z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W związku z tym Belgia powinna wycofać akt legislacyjny stanowiący podstawę programu gwarancji spółdzielczych (w szczególności ustawę z dnia 14 kwietnia 2009 r. i dekret królewski z dnia 10 października 2011 r.) oraz odzyskać przyznane korzyści od ARCOPAR, ARCOFIN i ARCOPLUS,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Program gwarancji przyjęty przez Belgię niezgodnie z prawem, z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na rzecz spółdzielni finansowych ARCO, a w szczególności ARCOFIN, ARCOPLUS i ARCOPAR, jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 2

1. Belgia zobowiązana jest do odzyskania od beneficjentów niezgodnej z prawem pomocy, o której mowa w art. 1, w mniejszej kwocie wynikającej z następujących dwóch obliczeń:
  - a) 10 % kapitału roku o najniższym kapitale w okresie od dnia 10 października 2008 r. do dnia 8 grudnia 2011 r. minus całkowita kwota już wniesionych opłat i składek; lub
  - b) 10 % najniższej liczby udziałowców w okresie od dnia 10 października 2008 r. do dnia 8 grudnia 2011 r., pomnożone przez średni udział kapitału na udziałowca w tym samym roku, minus całkowita kwota już wniesionych opłat i składek.
2. Kwoty do odzyskania obejmują odsetki naliczone od dnia 8 grudnia 2011 r. do dnia ich rzeczywistego odzyskania.

⁽⁹⁷⁾ Zob. wyrok Trybunału z dnia 11 listopada 2011 r. w sprawie T-384/08 Elliniki Nafpigokataskevastiki i inni przeciwko Komisji (Zb.Orz. II, s. 380, pkt 133).

3. Odsetki nalicza się narastająco zgodnie z przepisami rozdziału V rozporządzenia (WE) nr 794/2004 ⁽⁹⁸⁾.
4. Belgia nadal powstrzymuje się od dokonywania jakichkolwiek wypłat w ramach środka pomocy, o którym mowa w art. 1, począwszy od daty notyfikacji niniejszej decyzji.

Artykuł 3

1. Belgia znosi środek pomocy, o którym mowa w art. 1, ponieważ środek ten jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.
2. Odzyskanie pomocy, o której mowa w art. 1, odbywa się w sposób bezzwłoczny i skuteczny.
3. Belgia zapewnia wykonanie niniejszej decyzji w terminie czterech miesięcy od daty jej notyfikacji.

Artykuł 4

1. W terminie dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Belgia przekazuje Komisji następujące informacje:
  - a) szczegółowy opis środków już podjętych oraz środków planowanych w celu zastosowania się do niniejszej decyzji;
  - b) dokumenty będące dowodem na to, że beneficjentowi nakazano zwrot pomocy.
2. Do momentu całkowitego odzyskania pomocy, o której mowa w art. 1, Belgia na bieżąco informuje Komisję o kolejnych środkach podejmowanych na poziomie krajowym w celu wykonania niniejszej decyzji. Na wniosek Komisji Belgia bezzwłocznie przedstawia informacje o środkach już podjętych oraz środkach planowanych w celu zastosowania się do niniejszej decyzji. Belgia dostarcza również szczegółowe informacje o kwocie pomocy oraz odsetkach już odzyskanych od beneficjentów.

Artykuł 5

Niniejsza decyzja skierowana jest do Królestwa Belgii.

Sporządzono w Brukseli dnia 3 lipca 2014 r.

W imieniu Komisji
Joaquín ALMUNIA
Wiceprzewodniczący

⁽⁹⁸⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE(Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).